

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหาร
 - 1.1 ความหมายของปัจจัยการบริหาร
 - 1.2 ความสำคัญของปัจจัยการบริหาร
 - 1.3 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
 - 1.4 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.1 ความหมายของการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.2 ความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.3 รูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.4 กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.5 ความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.6 เจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. บริบทด้านการศึกษาจังหวัดสกลนคร
 - 3.1 ที่ตั้งและเขตการปกครอง
 - 3.2 การปกครอง
 - 3.3 ข้อมูลพื้นฐานหน่วยงาน
 - 3.4 จำนวนครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามสังกัด

ปีการศึกษา 2561

 - 3.5 แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสกลนคร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหาร

1. ความหมายของปัจจัยการบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547, หน้า 9 อ้างถึงใน กาญจนา ไตรรัตน์, 2556, หน้า 19) กล่าวว่า ปัจจัยทางการบริหารเป็นทรัพยากรโดยทั่วไป ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะดำเนินงานไม่ราบรื่น ไม่ประสบความสำเร็จ ต้องใช้ให้คุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพ ปัจจัยพื้นฐานประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 21-24) ได้อธิบายถึง การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของผู้บริหารร่วมกับครู หรือบุคลากรในโรงเรียน อธิการบดีหรือผู้บริหารร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดีกรมต่าง ๆ และครูอาจารย์ในสถาบัน การศึกษาต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดการอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนใน สถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย ซึ่งที่กล่าวมานั้น เรียกว่า ภารกิจทางการบริหารการศึกษาหรืองานบริหารการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนา คุณภาพผู้เรียน นอกจากความหมายของการบริหารและการบริหารการศึกษา จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 25-28) กล่าวถึง การบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ ศิลป์ และ วิชาชีพ ศาสตร์ การบริหารการศึกษาเป็นสาขาหนึ่งของการบริหารโดยความรู้ต่าง ๆ ทางการบริหารการศึกษาได้มาจากวิธีการหรือกระบวนการที่เป็นระบบมีการจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มพัฒนาศึกษาศาสตร์ ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา การพัฒนาประเทศ กฎหมายการศึกษา คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร และธุรกิจการศึกษา 2) กลุ่มบริหารศาสตร์ ศึกษาเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษา การวางแผนการศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การนิเทศการศึกษา การบริหารอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ และการศึกษาเอกเทศ 3) กลุ่มพฤติกรรมศาสตร์ ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำมนุษยสัมพันธ์ สำหรับผู้บริหาร ศิลปะ การพูดสำหรับผู้บริหาร ศิลป์ การบริหารต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่กัน ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีการบริหาร และสามารถนำไปปรับใช้หรือ

ประยุกต์กับสถานการณ์จริงในการบริหาร ดังนั้น ศิลปะ ในการบริหารเป็นเรื่องที่ไม่สามารถถ่ายทอดให้กันได้แต่เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล วิชาชีพ การบริหารการศึกษา เป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยมีเหตุผล ได้แก่ มุ่งเน้นการให้บริการแก่สังคม เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ สามารถอย่างสูง ต้องใช้บุคคลที่ได้รับการศึกษาอบรม หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหาร เป็นงานที่ต้องมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน มีจรรยาบรรณ

จตุณี แก้วเอียน (2557, หน้า 1-3) กล่าวว่า การบริหารจัดการมีคำใช้อยู่

2 คำ คือ Administration และ Management การใช้คำ Administration ใช้ในการบริหารราชการ ส่วนคำ Management ใช้ในการบริหารธุรกิจ สำหรับการบริหารการศึกษาจะใช้ Administration การบริหาร จึงเป็นศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำที่เป็นผลสำเร็จ แต่ผู้บริหาร ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตามจุดหมายขององค์การหรือตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์นำทรัพยากรการบริหาร โดยใช้กระบวนการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมาน อัครภูมิ (2558, หน้า 22-23) กล่าวว่า การบริหารเป็นการใช้ภาวะผู้นำในการระดมและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Peter F. Drucker (2001, p. 36 อ้างถึงใน กาญจนา ไตรรัตน์, 2556, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่นให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพขององค์การ ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ ออกจำหน่ายและตอบสนองของความพอใจให้กับสังคม

สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหาร หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

2. ความสำคัญของปัจจัยการบริหาร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 221-225) กล่าวถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กลยุทธ์การกระจายอำนาจ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม

3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าใจในแนวเดียวกัน

4. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรตามบทบาทหน้าที่

5. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

7. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้

8. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ

9. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

10. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการประสานงานที่ดี

11. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

12. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 28-29) กล่าวว่า การบริหารแบ่งเป็น

3 ประเภท ได้แก่ การบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารธุรกิจ และการบริหารการศึกษา หากใช้ทฤษฎีทางการบริหาร 4 Ps สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. Purpose (ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์) การบริหารราชการแผ่นดินมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข การบริหารธุรกิจมุ่งหมายให้ได้รับกำไรเป็นตัวเงิน และการบริหารการศึกษา มุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและสมบูรณ์

2. People (บุคลากร) ประกอบด้วย ผู้ให้บริการ เป็นบุคคลในการให้บริการทางการศึกษาในสถานศึกษา คือ ครู อาจารย์ ผู้อำนวยการ อธิการบดี และบุคลากรทางการศึกษา ผู้รับบริการ เป็นบุคคลผู้รับบริการในการบริหารการศึกษา คือ นักเรียน เยาวชน ต้องพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ

3. Process (กระบวนการ) มีกระบวนการหรือขั้นตอนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

4. Product (ผลผลิต) ทางการบริหารการศึกษา คือ ได้คนที่ดีมีคุณภาพ

มีความรู้ความสามารถ ส่วนการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ถนน คลอง ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้า เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความสำคัญของปัจจัยการบริหาร กล่าวได้ว่า ปัจจัยการบริหาร มีความสำคัญต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของการบริหารของผู้บริหาร โดยผู้นำหรือผู้บริหารต้องใช้กระบวนการและวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานและนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

3.1 ความหมายของงานวิชาการและการบริหารงานวิชาการ

ไชยา ภาวะบุตร (2555, หน้า 176-179) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในทุกปัจจัยที่มุ่งหวังให้ภารกิจหลักของโรงเรียนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของปรัชญา หลักการ แนวคิดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนารอบด้านจนเต็มศักยภาพเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน งานวิชาการ คือ ภารกิจหลักของโรงเรียน ความสำเร็จจากการบริหารงานวิชาการจึงเป็นเครื่องยืนยันถึงประสิทธิผลของการบริหารงานในทุกด้าน ผู้บริหารจึงต้องยึดหลักการบริหารที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จรุณี แก้วเอี่ยม (2557, หน้า 3-5) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการ ครอบคลุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การวัดผลประเมินผล การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา

3.2 ความสำคัญของงานวิชาการ

จรุณี แก้วเอี่ยม (2557, หน้า 5) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญ ของสถานศึกษา ส่วนงานบริหารงานบุคคล งานบริหารงานงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป เป็นเพียงองค์ประกอบที่จะทำให้หน่วยงานทางการศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการ เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู

กระตุ้นครู ให้นำครู และประสานงานให้ครูทุกคนมีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสอน ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในการกิจ รู้จักการปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจ งานวิชาการอย่างถ่องแท้ มีการพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้า ทันทต่อการจัดการศึกษา ในยุคปัจจุบัน สร้างความไว้วางใจและการยอมรับจากสังคม

3.3 หลักการบริหารงานวิชาการ

จรรยา แก้วเอี่ยม (2557, หน้า 6-9) กล่าวว่า หลักการเบื้องต้นของการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคนในชุมชนมีส่วนร่วม
2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ ศูนย์เครือข่ายและแหล่งเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากหลักการบริหารงานวิชาการเบื้องต้นข้างต้น ผู้บริหารต้องยึดหลักในการทำงานเพื่อปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งมีหลักการสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือ ผลผลิตและกระบวนการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริหารมีความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพ เป็นที่ยอมรับในสังคมและสากล โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพ
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหาร โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะปรับปรุงและพัฒนา

ร่วมกันลงมือทำ อาจดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ดีขึ้น การมีส่วนร่วมเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ผู้หารปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ โดยเน้นที่กระบวนการ หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ได้ผลผลิต (Outputs) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้นและคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ หลักประหยัด (Economy) ใช้เวลาน้อย ลงทุนน้อย ใช้กำลังหรือแรงงานน้อย และไม่เพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร ผู้บริหารต้องใช้กลวิธีในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความประหยัดบุคลากร งบประมาณ วัสดุและเทคโนโลยี และใช้เวลาน้อย

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ เช่น หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น

3.4 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 23 อ้างถึงใน จรุงณี แก้วเอี่ยม, 2557, หน้า 13-21) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการตามหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ
องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของ
สถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำหรับขอบข่ายงานวิชาการในข้อ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ
กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนรู้โดย
ใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด
การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและ
การเรียนรู้ในการแก้ปัญหาที่ตนสนใจ
3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
4. รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา
คุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2546, หน้า 19-21 อ้างถึงใน จรุณี แก้วเอี่ยม, 2557,
หน้า 50-52) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดลักษณะ
ผู้บริหารสถานศึกษาว่ามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่ การเป็นผู้นำ
ทางวิชาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การเป็นผู้อำนวยการความสะอาด การประสาน

ความสัมพันธ์ การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การสร้างแรงจูงใจ การประเมินผล การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของสถานศึกษาให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ และการส่งเสริมเทคโนโลยี

จรูณี แก้วเอี่ยม (2557, หน้า 58-60) กล่าวว่า บทบาทครู หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ครูต้องรับผิดชอบเพื่อสร้างความรู้ให้กับเด็กและส่งเสริมการทำงานของผู้บริหาร ได้แก่ บทบาทครูในการเป็นผู้บริหาร เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้นำด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม และช่วยส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม

4. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารจากนักวิชาการ และผลการวิจัย ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 9) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

เปรมชัย สโรบล (2550, หน้า 7-8) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการบริหาร ด้านวัสดุ-อุปกรณ์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ธนิต เตือนแจ่มรัมย์ (2551, หน้า 20-25) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารของ Steers ได้ระบุไว้ว่า ปัจจัยการบริหารประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ลักษณะขององค์การ หมายถึง การสานความสัมพันธ์ด้านทรัพยากรด้านมนุษย์ที่ได้กำหนดไว้ในองค์การ เช่น การกระจายอำนาจ ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในโรงเรียนตามสายงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความชำนาญเฉพาะทาง คือ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญเฉพาะอย่างหรือเฉพาะที่หรือความสนใจของบุคลากรในโรงเรียน และการมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตรงกับความรู้ความสามารถเฉพาะอย่าง เทคโนโลยี คือ สภาพการที่โรงเรียนใช้เทคโนโลยีในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และบรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจของโรงเรียนและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม แบ่งเป็นลักษณะภายในและภายนอกโดยภาพรวมของ

การปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียน ความไว้วางใจ การส่งเสริมซึ่งกันและกัน การเอาใจใส่ดูแล
 ความเป็นอยู่ของบุคลากรในโรงเรียน 3) ลักษณะของบุคลากรในองค์การ ประกอบด้วย
 ความผูกพันของคนในองค์การ คือ ความรู้สึก ความสนใจ ความตอบสนองต่อเป้าหมาย
 ความเชื่อมั่นความผูกพันของบุคลากรในโรงเรียนและทุ่มเทพลังกายพลังใจในการทำงาน
 เพื่อโรงเรียน การจูงใจ คือ สภาพการณ์ที่บุคลากรในโรงเรียนได้รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง
 อย่างถูกต้อง สามารถแสดงออก และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่
 การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ คือ สภาพการณ์ที่บุคลากรในโรงเรียนได้รับรู้บทบาทและ
 หน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้อง สามารถแสดงออกตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 อย่างเต็มศักยภาพ 4) ลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินงาน
 ในกิจการใดให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นภารกิจของ
 ผู้บริหารที่ต้องจัดทำโดยผู้บริหารต้องตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรแต่ละประเภทที่มีจำกัดให้
 เกิดประโยชน์สูงสุด และผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้กับ
 องค์การ เพื่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดหาและการใช้ทรัพยากร
 เป็นสภาพการณ์ที่โรงเรียนแสวงหาทรัพยากรหรือสื่อที่เป็นตัวกลาง (คนหรือวัสดุ-อุปกรณ์
 หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ) ที่เหมาะสมเป็นเครื่องช่วยในการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา
 ตามภารกิจของโรงเรียน การติดต่อสื่อสาร เป็นสภาพการณ์ที่โรงเรียนมีกระบวนการของ
 การถ่ายทอดสาระเชื่อมโยงจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยผ่านสื่อที่เป็นตัวกลาง
 ในการถ่ายทอดเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตรงกัน และนำไปสู่
 การปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย ภาวะผู้นำ สภาพการณ์ที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้
 อิทธิพลหรืออำนาจของตนในการสั่งการ โน้มน้าว ชี้แนะ จูงใจ กระตุ้น ผลักดัน ให้บุคลากร
 ในโรงเรียนมีความเต็มใจ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ
 ประสิทธิผล

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2552, หน้า 30) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ครู
 เป็นนักวิจัย คือ ครูเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่าบุคคลอื่น เข้าใจปัญหา
 และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้ดี การที่ครูมีบทบาทในฐานะ
 นักวิจัย ครูต้องเป็นผู้สังเกต เป็นผู้ถามคำถาม เป็นผู้เรียน เป็นครูที่สมบูรณ์ มีบทบาทใน
 ในฐานะที่เป็นผู้รู้และเป็นผู้ปฏิบัติโดยทำหน้าที่สอนและวิจัยไปพร้อมกัน

เสาวลักษณ์ ทิพย์อักษร (2551, หน้า 34-39) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วย คน คือ บุคลากรในสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง เงิน คือ การจัดระบบทางการเงินของสถานศึกษาให้มีการเบิกจากคลัง เงินงบประมาณการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงินและการกันเงินไว้เบิก โดยให้ครูมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติ ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล วัสดุสิ่งของ คือ การวางระบบในการจัดหา และใช้ประโยชน์จากวัสดุและทรัพย์สินอย่างคุ้มค่า มีการจัดหาวัสดุ จัดซื้อจัดจ้าง การควบคุม และการบำรุงรักษา การจัดการ คือ การจัดกระบวนการพัฒนาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ มีขั้นตอนวิธีการที่หลากหลายรูปแบบเพื่อสนองต่อความสามารถของแต่ละบุคคล ตามความเหมาะสม รวมถึงกลไกการบริหารงานภายในองค์การ การจัดกลุ่มงาน การมอบหมายงาน การกำหนดความรับผิดชอบ การมอบอำนาจหน้าที่ การสร้างความสัมพันธ์ภายในองค์การ

จิรา เหมทานนท์ (2552, หน้า 11-21) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วยทรัพยากรทางการศึกษา เช่น ปริมาณคุณภาพของเอกสาร สื่อการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ งบประมาณ เป็นต้น สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เช่น บรรยากาศในการเรียนการสอน มีการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม มีการสร้างบรรยากาศห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง มีสนามเด็กเล่น มีแหล่งนันทนาการ เป็นต้น 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ทัศนคติของผู้บริหารและพฤติกรรมของผู้บริหาร 3) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคล คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการให้ความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ หรือให้คำปรึกษา รวมถึงการกำกับดูแล ติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ/สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของสถานศึกษาสังกัด

ปัญญา แจ่มกังวาน (2554, หน้า 17-23) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหาร ได้แก่ 1) พฤติกรรมผู้นำ ซึ่งเป็นความสามารถของผู้นำที่แสดงออกเพื่อชักนำให้ผู้ตามได้ร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย 2) ภาวะผู้นำ ผู้ที่ศิลปะหรือมีอิทธิพลเหนือคนอื่น

ในการสั่งการ ออกคำสั่ง ชักชวน จูงใจ ให้คนอื่นสามารถคล้อยตามและปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ 3) การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคนในองค์กร เพื่อเป็นการเสริมแรงขวัญกำลังใจให้ตนเองและคนในองค์กรทำงานสู่ความสำเร็จ

ไชยา ภาวะบุตร (2555, หน้า 68, 94-95) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษาที่มีความใส่ใจต่อพฤติกรรมของครูที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีผลต่อความก้าวหน้าของนักเรียน มุ่งเน้นที่พฤติกรรมของครูซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน การใส่ใจในสภาพอื่น ๆ ขององค์การ เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายขององค์การ การบริหารจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศขององค์การ การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การนิเทศและประเมินครู การประสานงานภายในองค์การ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บริหารหรือเพื่อนร่วมงานหรือผู้ปกครองหรือนักเรียน

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555, หน้า 74-75) กล่าวว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) การกระจายอำนาจ ให้สถานศึกษามีความรับผิดชอบและมีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม เน้นการทำงานเป็นทีมและส่งเสริม สนับสนุนการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรภายในโรงเรียน 4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษา 5) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนและเป็นผู้นำนวัตกรรม ผลักดันการปฏิรูปทางการศึกษา 6) การมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ตรงกัน 7) การให้รางวัล สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารควรได้รับรางวัลจากเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษา

กรรณา ภูมะลิ (2557, หน้า 152-155) จากผลการวิจัย ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน คุณภาพหลักสูตร/โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนที่จัดขึ้นมีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนที่จัดขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของโรงเรียน โรงเรียนมีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายชัดเจนตรงตามปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน

2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาโดยใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นข้อยุติ มีการตัดสินใจร่วมกัน ในการที่จะพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยใช้เสียงส่วนใหญ่เป็นข้อยุติ ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามนโยบาย/กฎ/ระเบียบทางราชการ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามโครงสร้างงาน 4 ฝ่าย คือ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป โดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โรงเรียนมีแผนในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อพัฒนางานวิชาการ 4) ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีการจัดกลุ่มให้ผู้เรียน อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามความสนใจ ตั้งใจ มีการค้นคว้าหาความรู้ตามเนื้อหา ที่ครูผู้สอนกำหนด ผู้เรียนให้ความเคารพและปฏิบัติตามที่ครูผู้สอนแนะนำ รวมทั้งทัศนคติที่ดี ของบุคลากรในองค์การ ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงาน ซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการทำงาน ผู้บริหารมีการรับฟังความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ผู้บริหารจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของครู ครูมีความสัมพันธ์ ที่สนิทสนมและมีความร่วมมือในการทำงาน

จรรยา แก้วเอียน (2557, หน้า 49-50) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทที่สำคัญและเป็นบทบาทโดยตรงที่จะต้องทำเพื่อพัฒนาและสร้างความก้าวหน้า เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและบุคคลทั่วไป ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องกระทำ โดยแบ่งบทบาทของผู้บริหารเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. บทบาทระหว่างบุคคล (Interpersonal Roles) ได้แก่ บทบาทจากหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบ

1.1 หัวหน้า มีบทบาทในการบังคับบุคคลเพื่อให้ทำหน้าที่ที่รับผิดชอบ

1.2 ผู้นำ มีบทบาทในการกระตุ้น ปลุกเร้า ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

ในการทำงาน

1.3 ผู้ติดต่อ มีบทบาทในการติดต่อกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ได้ข้อมูลและบริการด้านการค้า

2. บทบาทด้านสารสนเทศ (Informational Roles) ได้แก่

2.1 ผู้ตรวจสอบ มีบทบาทในการค้นหาและรับข้อมูลมาใช้เพื่อให้เกิด ความเข้าใจภายในองค์กร

2.2 ผู้เผยแพร่ มีบทบาทในการส่งข้อมูลที่ได้รับจากภายนอกหรือจากหน่วยงานย่อยให้กับสมาชิกขององค์กร

2.3 โฆษก มีบทบาทในการส่งข้อมูลไปยังภายนอกตามแผนหรือนโยบายขององค์กร

3. บทบาทด้านการตัดสินใจ (Decisional Roles) ได้แก่

3.1 ผู้จัดการ มีบทบาทในการค้นหาการจัดการและสภาพแวดล้อมที่เป็นโอกาสและริเริ่มหรือแนะนำในด้านการควบคุมภายในองค์กร

3.2 ผู้จัดการสิ่งรบกวน มีบทบาทในการปรับการทำงานให้ไปในทางที่ถูกเมื่อองค์กรเผชิญกับสิ่งที่รบกวนที่ไม่คาดคิด

3.3 ผู้จัดการสรรทรัพยากร มีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามแผนกลยุทธ์ที่วางไว้

3.4 ผู้เจรจา มีบทบาทในการเป็นตัวแทนองค์กรในการติดต่อเจรจากับองค์กรอื่น

ศิริพร เทพรราชา (2557, หน้า 81) กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรมีผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนควรให้การสนับสนุนให้บุคลากรได้ถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดหาเอกสารด้านการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูผู้สอนได้ศึกษาและทำวิจัยในชั้นเรียน สร้างความตระหนักว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อันเนื่องจากการค้นคว้าเพื่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรสนับสนุนงบประมาณและกำหนดให้งานวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความดีความชอบ

สุณี บุญพิทักษ์ (2557, หน้า 69) กล่าวว่า จากการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย ในปี 2554 พบว่า ครูขาดขวัญกำลังใจจากผู้บริหาร สถานศึกษาบางแห่งผู้บริหารไม่ให้ความสนใจการศึกษาาระดับปฐมวัยและการทำวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนโดยจัดอบรมพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน แต่ครูไม่สามารถทำวิจัยได้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ยาก ศึกษานิเทศก์ ชาติการนิเทศติดตามให้การช่วยเหลือ เนื่องด้วยมีบุคลากรน้อยซึ่งบางเขตพื้นที่การศึกษา มีศึกษานิเทศก์เพียงคนเดียวที่ต้องดูแลครูปฐมวัยที่มีจำนวนมาก ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง จากการสังเคราะห์งานวิจัยของปรีดา เบ็ญการ (2548, หน้า 55-56 อ้างถึงใน สุณี บุญพิทักษ์, 2557, หน้า 69) พบว่า มีครูจำนวนน้อยที่ทำวิจัย ครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ในการทำวิจัย ครูที่เข้าอบรมเพื่อนำความรู้ด้านการทำวิจัยไปทำผลงานทางวิชาการ เพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง และในการอบรมจะเน้นความรู้การวิจัยเชิงวิชาการ มีระเบียบวิธี ที่เคร่งครัด ครูไม่สามารถทำวิจัยปฏิบัติการได้โดยลำพัง ครูเกิดทัศนคติทางลบต่อการทำ วิจัยหากต้องการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยโดยเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตการทำงานประจำ ควร ได้รับการดูแลสนับสนุนและให้กำลังใจจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ เพื่อนร่วมงาน นักวิชาการรวมทั้งตนเองต้องมีความมุ่งมั่น เห็นความสำคัญ ศึกษาเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจ วิจัยในชั้นเรียนใช้กระบวนการวิจัยอย่างง่าย นำข้อมูลที่มีอยู่ในห้องเรียนมาใช้ในการค้นหา คำตอบดำเนินการวิจัยพร้อมไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปราชญา รัตพลที (2558, หน้า 58-59) กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียนด้านนโยบาย เน้นการจัดทำนโยบาย งบประมาณและแผนการ ปฏิบัติงานโครงการทำวิจัยให้เป็นรูปธรรม ควรจัดระบบงานในโรงเรียนให้เอื้อต่อครูผู้สอน ในการสอนและทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน มีเกณฑ์ในการใช้ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 2-3 เรื่องต่อปี การศึกษาด้านการพัฒนาครูควรจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียน เชิญผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร ครูต้นแบบในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาให้ ความรู้ นิเทศ ติดตามเป็นระยะ เพื่อรับทราบปัญหาและช่วยแก้ไขให้แก่ผู้วิจัย ส่งเสริมและ สนับสนุนครูผู้ทำวิจัยเป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอน จัดประกวดผลงาน นิทรรศการวิจัยในชั้นเรียนประจำปี ด้านขวัญและกำลังใจ ควรส่งเสริม พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการศึกษาเพื่อการศึกษา จัดหาคอมพิวเตอร์และระบบ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไว้รองรับความต้องการในการสืบค้นข้อมูลและจัดทำเอกสาร ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โน้มน้าวบุคลากรในโรงเรียนให้มองการวิจัยเป็นเรื่องที่ง่าย ยกย่อง

ชมเชย หรือมอบเกียรติบัตร จัดกิจกรรมให้ขวัญและกำลังใจครูผู้มีผลงานวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูนำผลงานที่โดดเด่นภายในโรงเรียนไปประกวดในระดับกลุ่ม ระดับเขตพื้นที่ การศึกษาหรือระดับประเทศ

วรารณณ์ เนาเพชร (2558, หน้า 119–135) จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย การบริหารสถานศึกษาด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติมีระดับการปฏิบัติสูง สถานศึกษาเป็นหน่วยงานราชการมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา จึงต้องตอบสนองต่อ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งในด้านการจัดระบบ การจัดโครงสร้างและกระบวนการ จัดการศึกษาต้องยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจจากสำนักเขตพื้นที่การศึกษาไปสู่สถานศึกษา ทำให้สถานศึกษา มีความคล่องตัวในการกำหนดนโยบายได้อย่างอิสระ กำหนดยุทธศาสตร์และวางแผน การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกับโครงสร้างภายใน มีการกำหนด บทบาทหน้าที่และมอบหมายงานให้บุคลากรได้รับผิดชอบแบบมีส่วนร่วม นำไปสู่การปฏิบัติ ที่มีความชัดเจน ตรงตามความรู้ความสามารถ ช่วยให้ครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างเต็มกำลัง เป็นผลให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีทิศทาง ปัจจัยการบริหาร สถานศึกษาด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ช่วยให้ มีลักษณะสภาพแวดล้อมภายนอกที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนลักษณะสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาและตัวชี้วัด สร้างบรรยากาศภายในให้น่าอยู่ เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย สวยงาม ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาด้านลักษณะของบุคลากร ทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ การจ้างงานให้เข้ากับคนและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถจะช่วยส่งเสริมการบริหาร จัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ มีการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร

สมาน อัครภูมิ (2558, หน้า 71–72) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ การใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารในฐานะผู้นำ ทางวิชาการจึงควรเป็นผู้นำในการทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งเป็นแผนแม่บท ในการจัดการศึกษาของทุกสถานศึกษา

อังคารพิสุทธิ สยามประโคน (2559, บทคัดย่อ) กล่าวว่า บทบาท ในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ต้องมีความสามารถวิเคราะห์ วางแผน กำหนดเป้าหมายและชี้แจงการทำวิจัยในชั้นเรียน

ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ควรให้เกียรติและยกย่องครูที่ลงมือทำวิจัยและถือว่าเป็นผู้มีความตั้งใจในการแก้ปัญหาที่แท้จริงสมควรได้รับการยอมรับ ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่ครูผู้ทำงานวิจัย ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมในการทำวิจัย และควรส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมกับครูผู้ทำวิจัย และนำผลงานวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ประกอบการพิจารณาความดีความชอบ

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, หน้า 17-18) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารประกอบด้วย งาน หมายถึง สิ่งที่ต้องปฏิบัติกระทำตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคน เช่น ภารกิจ กิจกรรม ผลงาน ตำแหน่งงาน การจ้างงาน เป็นต้น คน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ทำงาน เช่น บุคลากร บุคคล ผู้ปฏิบัติงาน ผู้กระทำ คนงาน นายจ้าง เจ้านาย ผู้บังคับบัญชา หัวหน้างาน ผู้ประกอบการ เป็นต้น เป้าหมาย หมายถึง สิ่งที่ต้องไปให้ถึง สิ่งที่ได้รับหรือสิ่งที่บรรลุจากการปฏิบัติงานซึ่งเป้าหมายอาจมีระดับความสำคัญมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับข้อกำหนดเกณฑ์ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมาย และองค์การ หมายถึง สถานที่/หน่วยงานหรือความสัมพันธ์ระหว่างสองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีเป้าหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (2560, หน้า 18) หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 69 รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

จากตารางการสังเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการทำวิจัย
 ในชั้นเรียนของนักวิชาการและนักวิจัย จำนวน 19 คน พบว่า ปัจจัยการบริหาร 4 ด้าน
 รายละเอียดตามตารางสังเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ร้อยละ 50 หรือจากความถี่
 หรือจำนวนนักวิชาการและนักวิจัยตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปในการพิจารณาคัดเลือกปัจจัยการบริหาร
 ที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย

1. นโยบายการบริหารที่นำไปสู่การปฏิบัติ

ธนิต เตือนแจ้รัมย์ (2551, หน้า 20-25) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน
 ต้องกระจายอำนาจให้แก่บุคลากรในโรงเรียนตามสายงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วม
 ในการตัดสินใจ รวมทั้งการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ซึ่งสภาพการณ์ที่บุคลากรในโรงเรียน
 ได้รับรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างถูกต้อง สามารถแสดงออกตามบทบาทหน้าที่
 ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารต้องมีนโยบายการบริหารและแนวทาง
 การปฏิบัติงานที่ชัดเจน ดำเนินงานในกิจการใดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารและบุคลากร
 ในโรงเรียนต้องร่วมมือในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องตัดสินใจว่าจะใช้
 ทรัพยากรแต่ละประเภทที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ
 ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในองค์กร เพื่อให้เกิดผลดี
 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555, หน้า 74-75) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ของ
 ผู้บริหาร คือ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการกำหนด
 วิสัยทัศน์ ทิศทางการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ตรงกัน

สุชาติ จิตรพริ้ง (2556, หน้า 60) กล่าวว่า ผู้บริหารมีส่วนในการกำหนด
 นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการ และส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน

กรรณา ภูมะลิ (2557, หน้า 152-155) กล่าวว่า ปัจจัยด้านการปฏิบัติ
 ตามนโยบาย/กฎ/ระเบียบทางราชการ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามโครงสร้างงาน 4 ฝ่าย คือ
 วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป โดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โรงเรียนมีแผนในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
 เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อพัฒนางานวิชาการ

นนทิพร สำน้อย (2557, หน้า 44) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ คือ คุณสมบัติ
 ของบุคคลที่มองเห็นภาพในอนาคตขององค์กรได้อย่างชัดเจน โดยภาพนั้นต้องสอดคล้อง
 กับเป้าหมายและอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

วราภรณ์ เนาเพชร (2558, หน้า 119-135) ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ สถานศึกษาต้องมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งในด้านการจัดระบบ การจัดโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจจากสำนักเขตพื้นที่การศึกษาไปสู่สถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการกำหนดนโยบายได้อย่างอิสระ กำหนดยุทธศาสตร์และวางแผนการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้องกับโครงสร้างภายใน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบแบบมีส่วนร่วม นำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ตรงตามความรู้ความสามารถ ช่วยให้ครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มกำลัง เป็นผลให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีทิศทาง

สรุปได้ว่า นโยบายการบริหารที่นำไปสู่การปฏิบัติ คือ แนวทาง แผนงาน ที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดขึ้นมาเกี่ยวกับ การทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูผู้สอน มีการกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วิธีการในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

2. การบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 33) ระบุว่า หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ข้อ (2) ให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็นโดยให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากร โดยการสนับสนุน อุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม

ธนิต เตือนแจ้รัมย์ (2551, หน้า 20–25) กล่าวว่า การจัดหาและการใช้ทรัพยากร เป็นสภาพการณ์ที่โรงเรียนแสวงหาทรัพยากรหรือสื่อที่เป็นตัวกลาง (คนหรือวัสดุ-อุปกรณ์หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ) ที่เหมาะสมเป็นเครื่องช่วยในการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษาตามภารกิจของโรงเรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 221–225) กล่าวถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ชัดเจน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กลยุทธ์การกระจายอำนาจ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าใจในแนวเดียวกัน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรตามบทบาทหน้าที่
5. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
7. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้
8. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ
9. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
10. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการประสานงานที่ดี
11. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
12. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2541, หน้า 9 อ้างถึงใน ไชยา ภาวะบุตร, 2555, หน้า 38) กล่าวว่า ทรัพยากรทางการบริหาร ประกอบด้วย 4 M'S คือ คน เงิน วัสดุ สิ่งของการจัดการ ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งจะดำเนินงานไม่ราบรื่น ไม่ประสบความสำเร็จ หากใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่าหรือไม่ประหยัดจะดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายและไม่เกิดประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยี คือ แนวทางกระบวนการ หรือวิธีการบริหารจัดการทรัพยากร เช่น เงินหรืองบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ที่มีอยู่จำกัดให้คุ้มค่าในการทำวิจัยในชั้นเรียนและส่งผลให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. บุคลากรและการพัฒนาบุคลากร

ธนิต เตือนแจ่มรัมย์ (2551, หน้า 20-25) กล่าวว่า บุคลากร คือ ความผูกพันของคนในองค์กร ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความตอบสนองต่อเป้าหมาย ความเชื่อมั่น ความผูกพันของบุคลากรในโรงเรียนและทุ่มเทพลังกายพลังใจในการทำงานเพื่อโรงเรียน

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, หน้า 29) กล่าวว่า บุคลากร หมายถึง ผู้ให้บริการ คือ บุคคลที่เป็นผู้ให้บริการในการบริหารการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับบริการหรือนักเรียน และผู้รับบริการ คือ บุคคลที่เป็นผู้รับบริการในการบริหารการศึกษา เช่น นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น

สันศนิย์ อ้วนล้ำ (2556, หน้า 15) กล่าวถึง บทบาทผู้บริหารที่มีต่อการสร้างเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเป็นพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารที่ได้กระตุ้นและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านการศึกษาค้นคว้าหรือการคิดแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยโดยอาศัยทักษะการปฏิบัติของผู้บริหาร เช่น การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน การให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน และส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, หน้า 17-18) กล่าวว่า คน หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ทำงาน เช่น บุคลากร บุคคล ผู้ปฏิบัติงาน ผู้กระทำ คนงาน นายจ้าง เจ้านาย ผู้บังคับบัญชา หัวหน้างาน ผู้ประกอบการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า บุคลากรและการพัฒนาบุคลากร หมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนรวมทั้งการได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากผู้บริหารหรือ ครูผู้สอนในการพัฒนาบุคลากรในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

4. การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 9) หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

จรุณี แก้วเขียน (2557, หน้า 49-50) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทที่สำคัญและเป็นบทบาทโดยตรงที่จะต้องทำเพื่อพัฒนาและสร้างความก้าวหน้า เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและบุคคลทั่วไป

สุณี บุญพิทักษ์ (2557, หน้า 69) กล่าวว่า จากการศึกษาวิจัย เรื่องสภาพ ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูปฐมวัย ในปี 2554 พบว่า การสนับสนุนให้ครูทำวิจัยโดยเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตการทำงานประจำ ควรได้รับการดูแลสนับสนุน และให้กำลังใจจากผู้บริหาร คณาจารย์ เพื่อร่วมงาน นักวิชาการ รวมทั้งตนเองต้องมีความมุ่งมั่น เห็นความสำคัญ ศึกษาเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจวิจัยในชั้นเรียน ใช้กระบวนการวิจัยอย่างง่าย นำข้อมูลที่มีอยู่ในห้องเรียนมาใช้ในการค้นหาคำตอบ ดำเนินการวิจัยพร้อมไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ปราชญา รัตพลที (2558, หน้า 58-59) กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาครูควรจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน เชิญผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร ครูต้นแบบในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้ นิเทศ ติดตาม เพื่อรับทราบปัญหาและช่วยแก้ไขให้แก่ผู้วิจัย ส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้วิจัยเป็นผู้แทน เข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน จัดประกวดผลงาน นิทรรศการวิจัยในชั้นเรียนประจำปี ด้านขวัญและกำลังใจ ควรส่งเสริม พัฒนาสื่อและนวัตกรรมวิจัยเพื่อการศึกษา จัดหาคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ไว้รองรับความต้องการในการสืบค้นข้อมูลและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โน้มน้าว

บุคลากรในโรงเรียนให้มองการวิจัยเป็นเรื่องที่ง่าย ยกย่อง ชมเชย หรือมอบเกียรติบัตร จัดกิจกรรมให้ขวัญและกำลังใจครูผู้มีความผลงานวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้ครูนำผลงานที่โดดเด่นภายในโรงเรียนไปประกวดในระดับกลุ่ม ระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับประเทศ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ การให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ในแต่ละระดับจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับการอบรม การจัดทำงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งค้นคว้าข้อมูล หน่วยงานทางการศึกษา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัย

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ความหมายของการทำวิจัยในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยในชั้นเรียน มีคำที่มีความหมายคล้ายคลึงหรือความหมายเดียวกัน เช่น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น จากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยสรุปความหมายของการทำวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยในชั้นเรียนจากนักวิชาการทางการศึกษา ไว้ดังนี้

นพดล เจนอักษร (2544, หน้า 19-20) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยประเภทหนึ่งที่ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการควบคุมไปกับการเรียนการสอนปกติในชั้น เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนหรือใช้ในการแก้ไขปัญหาการสอนของตนรวมทั้งเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป

ประกอบ มณีโรจน์ (2544, หน้า 4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของผู้เรียนในชั้นเรียนและโรงเรียน เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

วโร เฟ็งสวัสดิ์ (2544, หน้า 3) ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ว่า เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งความรู้ หรือ คำตอบซึ่งครูเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544, หน้า 15) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการให้ได้มาของความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียน การสอน หรือการแก้ปัญหาที่พบในชั้นเรียนของผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัยควบคู่ กับการเรียนการสอน

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2544, หน้า 3) กล่าวถึง การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน กระทำโดยครูผู้สอน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง การเรียนการสอนของตน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนในชั้นที่ครูสอนอยู่และ สามารถเผยแพร่เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 7) กล่าวถึง การวิจัยในชั้นเรียน เป็นร่องรอยของการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบ หรือเป็นกระบวนการแก้ไข้ปัญหา หรือ แสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาผู้เรียนอาจเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การพัฒนาสื่อ หรือวิธีการที่นำมาใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย และนำเสนอผลการศึกษา และข้อค้นพบที่ได้ในรูปแบบเอกสารวิจัยหรือรายงานพัฒนาผู้เรียน

สำราญ กำจัดภัย (2548, หน้า 8-9) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) มุ่งที่ผลการแก้ปัญหาหรือผลการพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กระบวนการแก้ไข้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยครูผู้สอน และ 2) มุ่งค้นหาแนวทาง หรือวิธีการสำหรับ นำมาใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กระบวนการค้นหาแนวทางหรือวิธีการ รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบโดยครูผู้สอน สำหรับนำมา ทดลองใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน หรือพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

สุกิมล ว่องวาณิช (2550, หน้า 21) กล่าวถึง การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเอง และกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในแนวทางปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อทั้งของครูและผู้เรียน

ธีรฤทธิ เอกะกุล (2552, หน้า 50) การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่รับผิดชอบโดยครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือประจำวิชา และนำผลการปฏิบัติการมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

พิสนุ พงศ์ศรี (2551, หน้า 4, 7-8 และ 11-17) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความหมายเหมือนกับการวิจัยทั่วไปแต่มีขอบเขต ขั้นตอนและกระบวนการที่น้อยกว่า การวิจัยทั่วไป มีความยืดหยุ่น มีความเป็นทางการน้อยกว่าและทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน ครูผู้สอนจะดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนแบบเต็มรูปแบบ หรือทำวิจัยแบบหน้าเดียว ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยทั่วไปตามศาสตร์การวิจัยทางสังคมศาสตร์ เครื่องมือส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต ใช้การวัดความรู้ ความรู้สึก การรับรู้ และความคิดต่าง ๆ ของผู้เรียน ถือว่าเป็นการวิจัยและพัฒนาหรือวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการดำเนินการวิจัยจากการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนที่พบเห็นปัญหาของผู้เรียนในห้องเรียนและต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาที่น้อยอย่างรวดเร็ว แต่ถ้าแบ่งตามเกณฑ์วิธีเก็บหรือวิเคราะห์ข้อมูลอาจเป็นการวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรหรือเนื้อหาที่ศึกษาหรือวัตถุประสงค์ของครู ถ้าแบ่งตามเกณฑ์ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพราะครูต้องสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยปฏิบัติการที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางแผนแก้ปัญหา โดยศึกษาสภาพการณ์หรือปัญหาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และครูแสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ ปฏิบัติการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสังเกตผลหรือตรวจสอบผลการแก้ปัญหา และสะท้อนผลกลับต่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อหาทางปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนบรรลุผลสำเร็จของการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

สมโภชน์ อเนกุลข (2555, หน้า 149-150) กล่าวถึง การวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการปฏิบัติการ (Action Research) ที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทำความเข้าใจในงานหรือกิจกรรมในหน้าที่ของตนเอง เพื่อค้นหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนางานหรือกิจกรรมที่รับผิดชอบนั้น ในส่วนของการเรียนการสอน ครูผู้ทำวิจัยสามารถใช้กระบวนการวิจัย หรือนำผลการวิจัยที่ได้ไปทำการแก้ไขเพื่อลดหรือขจัดปัญหา

ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนของตนเอง รวมถึงการคิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนา
นวัตกรรมการเรียนการสอน โดยทำการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู และครู
เป็นผู้นำผลการวิจัยนั้นมาใช้ประโยชน์

จิตติมา วรรณศรี (2557, หน้า 93) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน
เป็นกระบวนการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ
เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
เพิ่มขึ้นและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

รัตนะ บัวสนธิ (2552, หน้า 94 อ้างถึงใน พิเชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557,
หน้า 34) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่มุ่งค้นหาความจริงเกี่ยวกับปัญหา
การเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการแก้ปัญหา
การเรียนของนักเรียนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือแก้ไขปัญหาคือพัฒนาการสอนของครู ดังนั้น
การวิจัยในชั้นเรียนจึงมีลักษณะเป็นสิ่งที่เดียวกันกับการวิจัยปฏิบัติการ หรือ การวิจัยปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

สุณี บุญพิทักษ์ (2557, หน้า 60) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ
การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน
ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observe) และ
การสะท้อนกลับ (Reflect) ปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ต่อผู้เรียน

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการปฏิบัติการที่ครูผู้สอน
เป็นผู้ดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอน
เพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน มีการนำนวัตกรรมหรือวิธีการที่เหมาะสมเข้ามาใช้
ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาไปสู่การเรียนรู้หรือคุณภาพการเรียนที่ดี

2. ความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน

ครูผู้สอนก่อนที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียนต้องมีความรู้ในความหมายและ
ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากนักวิชาการที่อธิบายถึง
ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

ประกอบ มณีโรจน์ (2544, หน้า 2) กล่าวว่า ความสำคัญของการวิจัย
 ในชั้นเรียน ได้แก่ 1) ช่วยให้ครูได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
 2) ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น 3) ช่วยให้งานวิชาการมีการพัฒนา
 ในด้านการเรียนการสอน มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อ
 การจัดการเรียนการสอนของครู และ 4) ช่วยให้ครูมีความเป็นมืออาชีพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 11-12) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนา
 การเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน เป็นยุทธศาสตร์นำทางให้ครูเป็นนักปฏิบัติมีใช้
 นักวิจัยมืออาชีพ ดังนั้น การใช้การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะต้อง
 มุ่งเน้นที่การพัฒนางานในหน้าที่ของตนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น มิใช่มุ่งเน้นที่ระเบียบวิธีวิจัย
 ครูยึดหลักระเบียบวิธีการวิจัยบางอย่างมากำกับกับการพัฒนางานของตนเท่านั้น ครูอาจ
 ขอความช่วยเหลือจากนักวิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญการวิจัยในประเด็นของการนำระเบียบ
 วิธีการวิจัยมาใช้ในการทำวิจัยของครู แต่การพัฒนางานในหน้าที่ของตนต้องถือว่าเป็น
 เป็นภารกิจโดยตรงของครู ครูจะต้องรู้และเข้าใจงานในหน้าที่ของตนมากกว่าคนอื่น

สำราญ กำจัดภัย (2548, หน้า 10-11) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน
 มีผลดีใน 4 ข้อ ได้แก่ 1) ผลดีต่อตัวครูผู้ทำวิจัย เช่น ครูมีทักษะการทำวิจัยมากขึ้น รู้จักนำ
 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการมาใช้แก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน พัฒนานวัตกรรม
 ทางการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ 2) ผลดีต่อผู้เรียน เช่น ปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ
 ของผู้เรียนได้รับการแก้ไขไปในทางที่ดี เกิดการเรียนรู้ตามผลลัพธ์ที่คาดหวัง 3) ผลดีต่อ
 สภาพการเรียนการสอน เช่น ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบ ครูให้
 ความสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น และ 4) ผลดี
 ต่องานด้านวิชาการและวิชาชีพครู เช่น ช่วยให้งานวิชาการของการเรียนการสอนก้าวหน้า
 มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นและช่วยให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงมากขึ้น
 เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 375-376) กล่าวว่า การวิจัยในโรงเรียน
 มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำเนินการของโรงเรียนทั้งภารกิจจัดการศึกษา
 และภารกิจด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การวิจัยเป็นการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
 อย่างมีแบบแผน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสวงหาเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการ
 ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูต้องแสวงหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
 ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีความเหมือนและแตกต่างกัน

2) การใช้แนวทางการวิจัยจะนำไปสู่การแก้ปัญหา หรือการบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่ความเชื่อถือได้มากขึ้น 3) การวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนา “ความมีเหตุผล” สามารถได้รับคำตอบที่พิสูจน์ได้ 4) การวิจัยเป็นการฝึกความคิดให้มีระบบแบบแผนและขั้นตอนชัดเจน 5) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของการวิจัย ว่า มีความจำเป็นในกระบวนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัย การเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินการสอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียน 6) ผลการวิจัยจะนำไปสู่ความเจริญพัฒนาของการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ และ 7) การวิจัยมีคุณค่าต่อผู้บริหารโรงเรียนและครูซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้อง นำข้อเท็จจริงมาปรับปรุงหรือพัฒนาภารกิจที่รับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ เป็นการส่งเสริมความรู้ความก้าวหน้า เป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงจุด ประหยัดเวลาและการลงทุน ส่งเสริมการสร้างผลงานเพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียนและตนเอง

เบญจวรรณ รอดแก้ว (2550, หน้า 15) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนด้วยระเบียบวิธีวิจัย เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู ด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ เป็นการส่งเสริมสนับสนุน ความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ธีรฤทธิ เอกะกุล (2552, หน้า 50-51) กล่าวว่า ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน คือ ครูผู้สอนประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือประจำวิชาทำการทดลอง กับผู้เรียนโดยตรง โดยเสาะแสวงหาปัญหาในชั้นเรียนที่จะดำเนินการวิจัยปฏิบัติการ มีการวิเคราะห์เลือกปัญหาที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนต้องปรับเปลี่ยนแก้ไขก่อนใช้ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหา ซึ่งการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการวิจัยทางการศึกษาที่ควรกำหนดปัญหาการวิจัยให้ชัดเจน ดำเนินการอย่างชัดเจน พิสูจน์ได้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ ผู้เรียนจำนวนหนึ่งที่มีปัญหาในการเรียน ครูต้องแก้ปัญหการเรียนของผู้เรียน ไม่มีการสุมตัวอย่างแต่เป็นการเลือก ตัวอย่างแบบเจาะจง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนอาศัยกระบวนการหรือวงจร ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน ปฏิบัติการ สังเกตผล และสะท้อนกลับ

สุวิมล ว่องวาณิช (2553, หน้า 22-25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ตามตาราง 2

ตาราง 2 ความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่มีลักษณะ ดังนี้	
ใคร	ครูผู้สอนในห้องเรียน
ทำอะไร	ทำการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา
ที่ไหน	ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
เมื่อไร	ในขณะที่การเรียนการสอนกำลังเกิดขึ้น
อย่างไร	ด้วยวิธีการวิจัยที่มีวงจรการทำงานต่อเนื่องและสะท้อนกลับการทำงานของตนเอง (self-reflection) โดยขั้นตอนหลัก คือ การทำงานตามวงจร PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect & Revise)
เพื่อจุดมุ่งหมายใด	มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
ลักษณะเด่นการวิจัย	เป็นกระบวนการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว โดยครูผู้สอนนำวิธีการแก้ปัญหาที่ตนเองคิดขึ้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนทันที และสังเกตผลการแก้ปัญหาให้มีการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียน เป็นการวิจัย แบบร่วมมือ (collaborative research)

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนต้องมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหที่สามารถปฏิบัติได้จริง การวิจัยเป็นการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนและทำการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาผู้เรียนควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัยและการพัฒนาจึงเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานพร้อมกันในการทำงานปกติ

สมโภชน์ อเนกสุข (2555, หน้า 149-150) กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ 1) ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทำให้เกิดทักษะในการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ผลการวิจัย และตระหนักถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียน หรือแก้ไขปัญหการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดีขึ้น 2) เป็นการสร้างชุมชนแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครู 3) ช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองและวิชาชีพที่รับผิดชอบ 4) ทำให้ครูเกิดการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผลของการวิจัยจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น 5) เป็นกระบวนการประชาธิปไตยที่ผู้ปฏิบัติและผู้ที่มีส่วนร่วมเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

6) เป็นวิธีตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิภาพ 7) ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 8) บทบาทของครูที่เป็นนักวิจัย ครูทำการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยเข้าด้วยกันในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยทำให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนก็เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย แต่ต้องไม่เพิ่มภาระแก่ครูมากเกินไปจนทำให้นักเรียนเสียโอกาสที่จะได้รับความรู้จากการสอนที่ดีของครู

พิชิต ฤทธิจรรยา (2557, หน้า 37-47) กล่าวว่า ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ 1) ครูเป็นคนสำคัญในการค้นหาปัญหาการเรียนรู้อันอยู่ในชั้นเรียน ครูไม่สนใจต่อปัญหาการเรียนรู้อาจจะไม่เกิดการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อันอยู่ในชั้นเรียน 2) การวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตที่แคบ เช่น โจทย์ที่ครูผู้วิจัยกำหนดขึ้นอยู่ในชั้นเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ซึ่งครูผู้วิจัยมีความต้องการศึกษา แก้ปัญหาหรือพัฒนาโดยมุ่งเน้นเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ห้องเรียนหรือหลายห้องเรียน ครูผู้วิจัยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นต้น 3) การนำผลการวิจัยไปใช้มุ่งเน้นที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อันอยู่ในชั้นเรียนเฉพาะรายเฉพาะกลุ่ม หรือทั้งห้องเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้อันอยู่ในความรับผิดชอบของครูผู้วิจัย เมื่อทำวิจัยเสร็จอาจนำเสนอผลการวิจัยเผยแพร่ไปสู่เพื่อนครู ส่ววงการศึกษาหรือวงวิชาการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อันอยู่ในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้ นำไปสู่องค์ความรู้ เป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้สูงขึ้น 4) ครูผู้สอนเป็นเจ้าของเรื่องวิจัย เจ้าของปัญหาการเรียนรู้อันอยู่ในชั้นเรียนที่ต้องการหาวิธีการแก้ไขหรือพัฒนา ครูต้องเป็นผู้ดำเนินการวิจัยและใช้ผลการวิจัย อาจดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมกับคณะครูที่มีความรับผิดชอบการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมกัน 5) การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ และ 6) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยปฏิบัติการ ครูที่มุ่งแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน โดยนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อันอยู่ในชั้นเรียน หรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูให้ทันต่อเหตุการณ์หรือสภาพปัญหาการเรียนรู้อันเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นบทบาทเสริมของครูในฐานะนักวิจัยปฏิบัติการในห้องเรียน ผลของการวิจัยเป็นคำตอบหรือแนวทางในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

3. รูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียน

นักวิชาการได้แบ่งรูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 8-10)

เสนอรูปแบบของการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ 1) การวิจัยโดยครูเพียงคนเดียว เป็นการวิจัยที่จัดทำขึ้นเมื่อครูพบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูต้องการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการวิจัยด้วยครู เป้าหมายการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนเองไม่จำเป็นการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนหรือสื่อการเรียนรู้ รูปแบบการวิจัยสามารถศึกษาจากนักเรียนเพียงคนเดียวหรือศึกษาวิจัยทั้งห้องเรียน 2) การวิจัยในชั้นเรียนแบบร่วมมือ การวิจัยแบบนี้จัดทำขึ้นเมื่อครู 2 คน พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน จากนั้นจึงมีการวางแผนการทำวิจัยร่วมกัน ซึ่งครูที่ทำวิจัยอาจอยู่ในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนก็ได้แต่ต้องมีปัญหาที่มุ่งแก้ไขเหมือนกัน และ 3) การวิจัยในระดับโรงเรียน เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหัวหน้าทีม และมีคณะครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียนเป็นคณะวิจัย รวมทั้งชุมชนและคณะที่ปรึกษาจากภายนอกโดยมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน

สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์ (2545, หน้า 27) กล่าวว่า รูปแบบของการวิจัยมี 2 รูปแบบ คือ 1) การวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal research) เป็นการวิจัยที่มุ่งหาคำตอบจากข้อมูลที่เป็นประสบการณ์จริงในชั้นเรียน ไม่อ้างอิงทฤษฎี ไม่ใช้ข้อมูลทางสถิติที่ยุ่งยากซับซ้อน มี 2 ลักษณะ คือ แบบแผนเดียว เป็นงานวิจัยที่ไม่มีขั้นตอนในการเขียนและแบบเป็นระบบกึ่งรูปแบบ เป็นการวิจัยที่มีระบบขั้นตอนอย่างง่าย 2) การวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal research) เป็นการวิจัยที่มีระเบียบแบบแผน ขั้นตอนที่ชัดเจนเป็นระบบ มีลักษณะเหมือนงานวิจัยทางการศึกษาหรืองานวิจัยของนักวิชาการและจัดทำรายงานสรุปเป็น 5 บท

พิสนุ พงศ์ศรี (2551, หน้า 7-8) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งพิจารณาตามเกณฑ์จุดมุ่งหมายจะเป็นการวิจัยและพัฒนาหรือวิจัยเชิงปฏิบัติการ เกิดจากการพบปัญหาหรือต้องการแก้ปัญหาในระหว่างปฏิบัติการสอนเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างรวดเร็ว แต่ถ้าแบ่งตามเกณฑ์วิธีเก็บหรือวิเคราะห์ข้อมูล อาจจะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ ขึ้นอยู่กับตัวแปรหรือเนื้อหาที่ศึกษา หรือวัตถุประสงค์ของครู

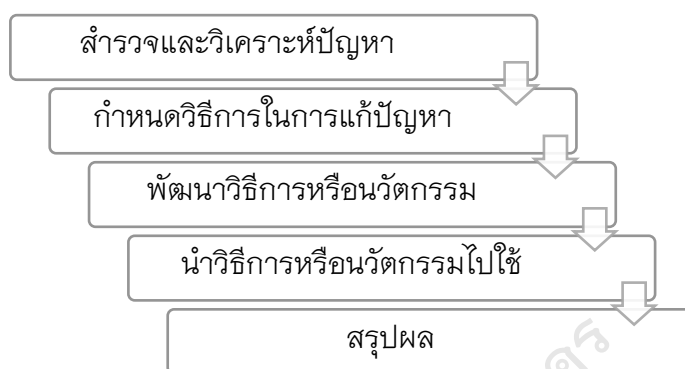
สรุปได้ว่า รูปแบบการทำวิจัยในชั้นเรียน มี 2 รูปแบบ คือ การวิจัยแบบเป็นทางการ (Formal Research) และการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ (Informal Research) ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ทำวิจัยว่าต้องการทำในรูปแบบใดเพื่อการศึกษาหรือแก้ปัญหาของผู้เรียนที่พบและนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น

4. กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการกำหนดการแก้ปัญหา คุณภาพผู้เรียน มีนักวิชาการมากมายได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

วาร์โร เฟ็งสวัสต์ (2544, หน้า 6-7) กล่าวถึง กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา เป็นจุดเริ่มต้นในการวางแผนแก้ปัญหา การเรียนการสอนซึ่งในขั้นตอนนี้ครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นต้น ครูพบปัญหาจากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหามีหลายปัญหา ครูควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาความรุนแรงของปัญหา หากพบว่าปัญหาใดมีความรุนแรงมากก็ควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนามาก่อน 2) กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา เมื่อครูผู้สอนได้ปัญหาจากการศึกษาในชั้นที่ 1 ครูผู้สอนจะต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ ซึ่งวิธีการในขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เช่น ตำรา วารสาร บทความ หลักรัฐธรรมนูญ คู่มือครู รายงานการวิจัย เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้ครูผู้สอนได้ทราบปัญหาของตนมีผู้ใดได้ศึกษาไว้ใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนได้แนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 3) พัฒนาการหรือนวัตกรรม จากการศึกษาในชั้นที่ 2 จะทำให้ครูผู้สอนได้แนวทางหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะต้องกำหนดและสร้างวิธีการในการแก้ไขปัญหาคือ “นวัตกรรม” 4) นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ขั้นตอนนี้ครูนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นจากขั้นที่ 3 ไปใช้ โดยระบุขั้นตอนปฏิบัติว่าจะใช้กับใคร เมื่อไหร่ อย่างไร แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป 5) สรุปผล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสมแล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ถ้าหากวิธีการหรือนวัตกรรมยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็ต้องการได้

ก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปค้นหาวิธีการ หรือนวัตกรรมใหม่อีกครั้ง แล้วดำเนินการพัฒนาวิธีการ หรือนวัตกรรม ตลอดจนนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้อีก โดยดำเนินการในขั้นที่ 2-4 ใหม่ จนกระทั่งสามารถแก้ไขปัญหที่ต้องการได้ แล้วเขียนสรุปผลการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นที่ 1-4

ภาพประกอบ 2 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา: วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2544, หน้า 7)

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (2544, หน้า 7)

กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนใช้กระบวนการวิจัยเป็นหลัก ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน
- ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา
- ขั้นตอนที่ 3 การค้นหาและพัฒนานวัตกรรม
- ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน
- ขั้นตอนที่ 5 การเขียนเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน
- ขั้นตอนที่ 6 การสร้างเครื่องมือการวิจัยในชั้นเรียน
- ขั้นตอนที่ 7 การประมวลผล
- ขั้นตอนที่ 8 การเขียนรายงานการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 55-68) กล่าวถึง กระบวนการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ว่า แผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยในชั้นเรียนจะประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยกระบวนการที่น่าเชื่อถือและเกิดประโยชน์คุ้มค่า กระบวนการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ปัญหา ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่าง

สิ่งที่คาดหวังกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง การวิเคราะห์ปัญหาของกระบวนการวิจัย จึงได้จากการสำรวจและรวบรวมสภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ จะทำให้ครูทราบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ปัญหาด้านพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพสาเหตุของปัญหา เช่น (1) ปัญหาด้านบุคคล บุคคลคือครูและนักเรียน อาจมีปัญหากเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ การบริหารจัดการ เจตคติต่อรายวิชา ความมั่นใจ สุขภาพ เป็นต้น (2) ปัญหาด้านวิธีการ ได้แก่ วิธีสอน การจัดกิจกรรมเรียนรู้ การเลือกสื่อ การสอนตลอดจนการวางแผนการดำเนินงาน (3) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ บรรยากาศในการเรียนรู้ ทรัพยากรทั้งปริมาณและคุณภาพ เศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น 2) การวางแผนการแก้ปัญหา ครูควรจะทำเค้าโครงร่างการวิจัย (Research Proposal) เพื่อประโยชน์ที่จะทำให้การวิจัยของครูมีระบบและเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยที่ได้ก็จะน่าเชื่อถือ เพื่อเป็นตัวกำหนดการทำงานของครู และทำให้ผลงานวิจัยสามารถสำเร็จตามกำหนด เพื่อบรรลุเป้าหมายสนับสนุนและสามารถเป็นประโยชน์ในการขอรับทุนสนับสนุน ในการวางแผนต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย กำหนดวิธีการหรือนวัตกรรม กำหนดวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน 3) การเขียนเค้าโครงร่างการวิจัย (Research Proposal) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวิจัย เพราะโครงร่างการวิจัยจะเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในปัญหาที่จะทำวิจัย โดยทั่วไปโครงร่างการวิจัยมีองค์ประกอบ เช่น ชื่อเรื่อง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ สมมติฐาน ประโยชน์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น (ถ้ามี) คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย งบประมาณ ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน เอกสารอ้างอิง ผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นต้น 4) การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ (1) การพัฒนาเครื่องมือ (2) การเก็บรวบรวมข้อมูล (3) วิเคราะห์และสรุปผล 5) การเขียนรายงานการวิจัย ในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนให้นำเชื่อถือและยอมรับได้ ควรคำนึงถึง ปัญหาที่นำมาวิจัยต้องเป็นปัญหาที่แท้จริง มีข้อมูลชัดเจนว่าเป็นปัญหาไม่ใช่เป็นเพียงสาเหตุของปัญหา ชื่อเรื่องการวิจัยหรือชื่อปัญหาวิจัยต้องมีความกะทัดรัดและชัดเจน, วัตถุประสงค์ของการวิจัยควรใช้ภาษาที่ชัดเจน, วิธีการวิจัยมีความถูกต้องต้องมีข้อมูลครบถ้วน และการสื่อความหมายตั้งแต่ต้นจนจบมีความชัดเจน สอดคล้องต่อเนื่อง

สำราญ กำจัดภัย (2548, หน้า 17-22) กล่าวถึง ขั้นตอนของกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจปัญหา

จุดเริ่มต้นของกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนก็คือ “การสำรวจปัญหา” เพราะจะทำให้ครูได้พบปัญหามากมายที่จำเป็นต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น จากนั้นจึงดำเนินการคัดเลือกปัญหาเพื่อนำไปวิเคราะห์ให้กระจ่างชัดเป็นลำดับต่อไป การสำรวจปัญหา ต้องสำรวจทั้งทางด้านผู้เรียน ครู และสภาพการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 ระบุปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลและค้นหาสาเหตุ

แนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและค้นหาสาเหตุ นั้น อาจทำได้ ดังนี้

1. สอบถามจากผู้ใกล้ชิดกับเด็ก เช่น ครูในโรงเรียน ครูประจำชั้น เพื่อนนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติ ๆ ของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งอาจใช้การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ หรือใช้แบบสอบถามง่าย ๆ ที่ครูสร้างขึ้นเอง
2. สัมภาษณ์ตัวเด็กเอง และ/หรือผู้ใกล้ชิดกับเด็ก โดยอาจใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้
3. สังเกตพฤติกรรมของเด็กในบริบทต่าง ๆ จนเกิดความมั่นใจ และมีการจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้ทุกครั้ง เพื่อนำมาวิเคราะห์
4. ให้ผู้ใกล้ชิดกับเด็กเป็นผู้ประเมิน (สังคมนิติ) สรุปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะ พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กตามมุมมองของผู้ประเมิน
5. ตรวจสอบสุขภาพเด็ก กรณีเป็นปัญหาเกี่ยวกับด้านสุขภาพ
6. ศึกษาจากเอกสาร เช่น ผลการสอบ ผลการบันทึกหลังสอน สมุดงาน ระเบียบสะสม เอกสารแสดงผลการเรียน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

ขั้นตอนที่ 3 ระบุแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนา

การระบุแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนา ครูนักวิจัย อาจกระทำได้

ดังนี้

1. นำเอาวิธีการหรือนวัตกรรมที่คนได้คิดหรือสร้างไว้แล้วมาใช้
2. ประยุกต์วิธีการ หรือนวัตกรรมที่คนอื่นได้คิดหรือสร้างไว้

ให้เหมาะสมกับปัญหา

3. คัดค้นวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ สำหรับนำมาทดลองใช้

แก้ปัญหาหรือพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 วางแผนแก้ปัญหาหรือพัฒนา เป็นการกำหนดว่าในการนำวิธีการแก้ปัญหา จะทำในช่วงเวลาใด เมื่อไหร่ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขจะทำอย่างไร เครื่องมือที่ใช้มีอะไรบ้าง ใช้วิธีใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะเก็บอย่างไร รวมถึงจะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่ อะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 5 สร้างหรือเลือกเครื่องมือในการวิจัย เช่น 1) เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ได้แก่ โปรแกรมการฝึก แผนการสอน ชุดฝึกทักษะ และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบวัดบุคลิกภาพ แบบวัดเจตคติ ฯลฯ

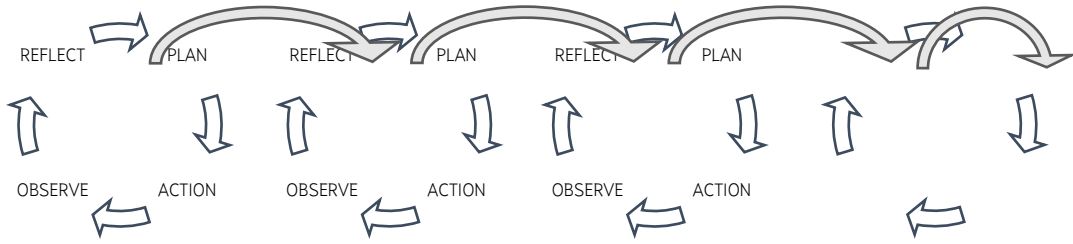
ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 7 เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ครูนักวิจัยต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนจนกระทั่งสิ้นสุดการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 8 สรุปผลการวิจัยและสะท้อนกลับความคิดเห็นเป็นการลงสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปแยกเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นสะท้อนหรือวิเคราะห์วิจารณ์การปฏิบัติงาน และผลที่เกิดขึ้นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวิเคราะห์วิจารณ์ นำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 9 จัดทำรายงานการวิจัย เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย ซึ่งครูนักวิจัยจะต้องเรียบเรียงขึ้นหลังจากได้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนเสร็จสิ้น โดยที่การเขียนนั้นจะต้องแสดงให้เห็นถึงสภาพของปัญหา วิธีการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาวิธีดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนาและผลที่เกิดขึ้น

เบญจวรรณ รอดแก้ว (2550, หน้า 37-39) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาจากเด็กที่มีปัญหาในห้องเรียนที่ครูสังเกตเห็นว่ามีปัญหาทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือด้านพฤติกรรม โดยมีขั้นตอน ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 วงจรขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ที่มา: สำราญ กำจัดภัย (2548, หน้า 22)

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เมื่อครูสังเกตพบนักเรียนที่มีปัญหา และครูมีความสนใจต้องการที่จะช่วยเหลือ ครูเริ่มต้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา โดยการเก็บข้อมูลในสถานการณ์เดิมที่ปรากฏอยู่เพื่อค้นหาและทำความเข้าใจสาเหตุของปัญหา โดยครูทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของสาเหตุและวางแผนแก้ปัญหาตามลำดับ

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการดำเนินงาน เป็นการนำแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติของครูนักวิจัยนี้ จะดำเนินการตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการวิจัยแต่สามารถยืดหยุ่นได้

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observation) ในขณะที่ปฏิบัติ ครูนักวิจัยจะต้องสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนการวิจัยและรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้มากที่สุดเพื่อนำมาประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและพิจารณาต่อไป

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) เป็นการพิจารณาและคิดทบทวนผลจากการพบข้อมูลที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ได้ดำเนินไป เพื่อพิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงที่ครูจัดกระทำขึ้นนั้นได้ผลในระดับใด ถ้าต้องการให้เกิดการพัฒนายิ่งขึ้นครูควรจะต้องปรับปรุงแผนงานอย่างไร

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2552, หน้า 62-63) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีขั้นตอนการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน เป็นการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทำการตรวจสอบว่าประเด็นใดมีความสำคัญจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการการแก้ไขให้กับผู้เรียนในชั้นเรียนของตนเอง

2. การออกแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ควรออกแบบการวิจัยโดยเลือกรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการที่เหมาะสมกับปัญหาที่จะทำการวิจัย

3. การค้นหาและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา การเลือกใช้และพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูนักวิจัย ต้องพิจารณาใช้นวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาแก้ไขปัญหาคือต้องการทำวิจัย ซึ่งควรเป็น นวัตกรรมการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและควรเป็นนวัตกรรม ที่มีประสิทธิภาพ

4. การเขียนโครงร่างการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูนักวิจัยควรทำ การเขียนโครงร่างการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้เรียบร้อยก่อนเริ่มวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อเป็นกรอบแนวคิดหรือให้กับครูที่เป็นนักวิจัยได้ดำเนินการต่อไป

5. การสร้างเครื่องมือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่ครูผู้วิจัยควรดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อหาค่าคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและควรมีค่าคุณภาพของเครื่องมือ ที่น่าเชื่อถือจริง

6. การประมวลผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เมื่อดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการประมวลผลข้อมูลที่ได้ การใช้วิธีการใดในการวิเคราะห์ ข้อมูลต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และเหมาะสมกับข้อมูลทำการเก็บ รวบรวมข้อมูล

7. การเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เมื่อดำเนินการ วิจัยเสร็จเรียบร้อยครบทุกขั้นตอน ขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การเขียนรายงานการวิจัย ครูที่เป็นนักวิจัยควรใช้รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยในแบบ ที่เหมาะสม

นิยม พงษ์ผา (2551, หน้า 39-42) ได้ศึกษาและสังเคราะห์ขั้นตอน การทำวิจัยในชั้นเรียนตามรูปแบบของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2540 ประกอบด้วย

1) สำรองและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนสอน คือ การค้นหาสภาพปัญหาการเรียนการสอน โดยวิธีการเชิงระบบซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการวางแผนการแก้ปัญหาหรือพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน (ครูต้องดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา) 2) ศึกษา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ หาเอกสารหรือความรู้ เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งค้นคว้าหาแนวคิดหรือ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา 3) กำหนดรูปแบบหรือวิธีการที่ใช้แก้ปัญหา คือ

การพัฒนาวัตกรรมการศึกษาหรือวิธีการแก้ปัญหาที่ครูสร้างขึ้นหรือนำเอารูปแบบหรือวิธีการที่ผู้อื่นทำไว้แล้วมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข

4) การออกแบบการทดลอง คือ การหารูปแบบในการใช้เครื่องมือขึ้นอยู่กับลักษณะของนวัตกรรม จำนวนกลุ่มนักเรียนที่ทดลองและจำนวนครั้งของการวัด ตัวแปรที่ศึกษาแต่ละแบบมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน ต้องออกแบบการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยในชั้นเรียน 5) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด คือ การผลิตเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 6) การทดลองรวบรวม วิเคราะห์และสรุปผล คือ การนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลตามข้อมูลที่เก็บมา และ 7) การเขียนรายงานการวิจัย คือ การรวบรวมผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยมาเขียนเป็นรายงานซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำวิจัย เป็นการรายงานวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การเขียนรายงานมีประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัยและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น

สมโภชน์ อเนกสุข (2555, หน้า 151-153) กล่าวว่า ขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัญหา พิจารณาว่าประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษามีอะไรบ้าง ซึ่งปัญหาที่สนใจอาจมีหลายปัญหา จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยเรียงลำดับปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดถึงปัญหาที่มีความสำคัญน้อยที่สุด เลือกปัญหาที่มีความสำคัญและอยู่ในวิสัยที่ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้มา 1 ประเด็น กำหนดเป็นปัญหาการวิจัยและคำถามการวิจัย ถ้าผู้วิจัยมีความสนใจมากกว่า 1 ประเด็น ให้เก็บปัญหานั้นเอาไว้ทำการวิจัยในครั้งต่อ ๆ ไป

2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เป็นการพิจารณาว่าปัญหาที่กำหนดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร สิ่งที่เป็นสาเหตุนั้นสามารถหาวิธีการแก้ไขได้หรือไม่ ถ้าหาวิธีการแก้ไขไม่ได้มีวิธีการอะไรที่จะนำมาใช้ลดปัญหาได้บ้าง ในกรณีที่ยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด ผู้วิจัยควรรหาข้อมูลเบื้องต้นก่อน ซึ่งกลุ่มนักเรียนที่ทำการวิจัยนั้นมักเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และครูรู้จักนักเรียนอยู่แล้ว จึงอาจพูดคุยซักถามข้อมูลที่จำเป็นกับนักเรียนได้

3. การกำหนดวิธีการวิจัย การกำหนดแนวทางในการดำเนินการแก้ปัญหา ครูควรทำการศึกษาทฤษฎี หลักการงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือประสบการณ์ของครูอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหานั้นมาแล้ว เพื่อนำมาพิจารณาดำเนินการ

และแก้ไขจุดอ่อนต่าง ๆ ที่ผู้อื่นเคยทำมาแล้ว ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยมีโอกาสประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาสูงขึ้น

4. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร หมายถึง ทุก ๆ หน่วยของสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง บางหน่วยที่ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างมาศึกษาเป็นตัวแทนของประชากร ซึ่งอาจได้มาจากการสุ่ม หรือเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณลักษณะที่ต้องการ ศึกษา หรือนำมาแก้ปัญหา โดยทั่วไปการวิจัยในชั้นเรียนทำการศึกษากับกลุ่มเฉพาะที่มีปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งที่ครูผู้รับผิดชอบนักเรียนกลุ่มนี้ต้องการทำการแก้ปัญหา จึงทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง แต่ในบางกรณีนักเรียนที่มีปัญหาคคล้ายคลึงกันมีจำนวนมาก ครูที่จะทำการวิจัยมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ค่าใช้จ่าย เวลา วัสดุอุปกรณ์ จึงจำเป็นต้องเลือกตัวอย่างมาศึกษาเป็นตัวแทนของประชากรกลุ่มนั้น

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องการทราบผลที่เกิดขึ้นกับตัวอย่างที่ศึกษา จึงใช้เครื่องมือไปวัดผลที่เกิดขึ้น และนำผลที่วัดได้นั้นมาทำการวิเคราะห์หาข้อสรุป

6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การนำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำเพื่อหาคำตอบให้กับปัญหาการวิจัยและคำถามการวิจัยที่กำหนดเอาไว้ เช่น ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นต้น

7. เขียนรายงานผลการวิจัย เป็นการนำเสนอผลการวิจัยเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจได้รับทราบ มีรูปแบบทั่วไปประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่องความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ตัวแปรในการวิจัย วิธีการวิจัย นิยามศัพท์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ บรรณานุกรมและภาคผนวก ในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ถ้าเป็นงานวิจัยย่อยอาจมีเพียง 1-2 หน้า และรูปแบบรายงานไม่เป็นทางการแต่ต้องนำเสนอสาระสำคัญได้ครบถ้วนชัดเจน ถ้าเป็นงานวิจัยขนาดใหญ่อาจมีเนื้อหามากกว่า 50 หน้า และรูปแบบรายงานเป็นมาตรฐานที่นำเสนอเนื้อหาแยกออกเป็นบทต่าง ๆ ประมาณ 4-5 บทตามความเหมาะสม

สรชัย พิศาลบุตร (2555, หน้า 15–30) กล่าวถึง ขั้นตอนในการทำวิจัย
 ในชั้นเรียน ดังนี้

1. ขั้นตอนการกำหนดปัญหาของการวิจัย ให้ครูลองคิดทบทวนดูว่า
 ในปัจจุบันมีปัญหาอะไรบ้างในชั้นเรียนที่สอนอยู่ซึ่งเกี่ยวกับตัวนักเรียน ตัวครูเอง
 กระบวนการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ในกรณีที่มีปัญหาในชั้นเรียนของ
 ครูมีหลายปัญหา ให้ลำดับความสำคัญของแต่ละปัญหาตามระดับความรุนแรงของปัญหา
 โดยพิจารณาจากผลกระทบที่มีต่อค่าความเสียหายและจำนวนผู้ที่ได้รับผลกระทบ ปัญหา
 ที่มีระดับความรุนแรงสูงกว่าควรได้รับการพิจารณาสำหรับนำมาทำวิจัยก่อน เพื่อหาสาเหตุ
 และวิธีการแก้ไขปัญหานั้น ๆ โดยเร็วที่สุด

2. ขั้นตอนการเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียน ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน
 ตายตัว แต่ควรจะต้องประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญ ได้แก่ ชื่อเรื่องการวิจัย ความเป็นมา/
 ความสำคัญ/ความจำเป็นที่จะต้องทำวิจัยเรื่องนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของ
 การวิจัย นิยามของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ระเบียบวิธีที่ใช้
 ในการวิจัย ขั้นตอนและระยะเวลาที่จำเป็นต้องใช้ในการทำวิจัย

3. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล พิจารณาจากโครงการวิจัยในชั้นเรียน
 ตรวจสอบข้อมูลที่จะต้องนำมาใช้วิเคราะห์ทั้งหมดว่ามีข้อมูลใดบ้างที่มีอยู่แล้ว
 ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพของข้อมูลในระดับที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้
 กล่าวคือ มีความทันสมัยและเชื่อถือได้อยู่ในระดับที่ผู้วิจัยต้องการ และมีการเก็บรวบรวม
 ข้อมูลที่เหลือซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เอง ซึ่งอาจจะใช้วิธีการสำรวจตัวอย่างหรือวิธีสำรวจ
 ทั้งหมด โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจใช้วิธีวัด สังเกต นับ หรือวิธีสัมภาษณ์นักเรียน
 เป็นรายคนหรือเป็นกลุ่ม หรือวิธีส่งแบบสอบถามให้นักเรียนแต่ละคนเป็นผู้ตอบเอง
 คำถามในแบบสอบถามหรือแบบสำรวจจะต้องไม่ขาดและไม่เกินไปกว่าข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้
 เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อเวลาและค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนคุณภาพ
 ของข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจด้วย

4. ขั้นตอนการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่จำเป็น
 ต้องใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ สำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อมา
 ประมวลผล ในกรณีที่คำตอบสำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อใดต้องการจำแนก
 ตามลักษณะต่าง ๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น จำแนกตามเพศหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของนักเรียน จำแนกตามช่วงเวลาการสอน จำแนกตามสื่อที่ใช้ในการสอนหรือจำแนกตามเจตคติของนักเรียน การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับวัตถุประสงค์ต้องทำไปตามลักษณะต่าง ๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการจำแนกด้วย

5. ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน รายงานการวิจัยไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว แต่โดยทั่วไปรายงานการวิจัยควรประกอบด้วย 1) บทนำ ประกอบด้วย หัวข้อต่าง ๆ ที่สำคัญในโครงการวิจัย ได้แก่ ความเป็นมา/ความจำเป็นที่ต้องทำวิจัยเรื่องนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย นิยามของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย และระเบียบวิธีที่ใช้ในการวิจัย 2) ผลการวิจัย ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญสำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ โดยทั่วไปมักนิยมนำเสนอผลการวิจัยอยู่ในรูปคำบรรยายสรุปเกี่ยวกับคำตอบของวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ แล้วตามด้วยตาราง แผนภูมิ และแผนภาพแสดงรายละเอียดของคำบรรยายนั้น ๆ หลังจากการสรุปผลการวิจัยในประเด็นหลัก ๆ ที่เกี่ยวกับคำตอบของแต่ละวัตถุประสงค์ของการวิจัย จะต้องมีการอภิปรายผลการวิจัยด้วย โดยทั่วไปควรแสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยของวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ สอดคล้อง หรือ ขัดแย้งกับหลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือความเชื่อ หรือสมมติฐานของผู้วิจัย 3) สรุปและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย สรุปที่สำคัญของคำตอบสำหรับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องทำนองเดียวกันต่อไป ซึ่งอาจเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวิธีการวิจัยเรื่องทำนองเดียวกันนี้ให้มีความเหมาะสมและมีคุณภาพมากขึ้นกว่าเดิมที่ทำอยู่ หรือเสนอแนะให้ทำวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับเรื่องนี้เพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนมีความลึกในผลการวิจัยซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้นและกว้างขวางขึ้น

การเขียนรายงานการวิจัย มีนักวิชาการหลายคนกล่าวถึงการเขียนรายงานการวิจัย ดังนี้

พ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543, หน้า 219-235) กล่าวว่า การเขียนรายงานทางวิชาการ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) รายงานการวิจัยฉบับเต็ม (full report) เป็นรายงานที่รวมรายละเอียดทั้งหมดของการวิจัยไว้อย่างสมบูรณ์ในทุกขั้นตอนของการวิจัย

ประกอบด้วย บทนำ การตรวจเอกสาร (หรือกรอบทฤษฎี) วิธีการวิจัย ผลการวิจัยสรุปผล และข้อเสนอแนะ 2) รายงานการวิจัยฉบับย่อ (research summary) เป็นรายงานการวิจัยที่จัดทำขึ้นจากฉบับเต็ม เพื่อใช้ในการเผยแพร่ทั่วไป เป็นรายงานที่ยังคงมีสาระสำคัญของส่วนต่าง ๆ คล้ายฉบับเต็ม แต่เขียนสรุปให้สั้นมีความยาวประมาณ 15-20 หน้า

3) บทความวิจัย (research article) เป็นรายงานการวิจัยฉบับย่อ มีขนาดกะทัดรัด กระชับกว่ารายงานการวิจัยฉบับย่อทั่วไป จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ โดยเฉพาะวารสารทางวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวารสารมักจะจำกัดความยาวไว้ไม่เกิน 12 หน้า และกำหนดรูปแบบไว้ นอกจากนี้ยังใช้เป็นเอกสารประกอบการนำเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมสัมมนาการวิจัย ซึ่งผู้จัดจะมีการรวมเล่มรายงานการวิจัยที่นำเสนอทั้งหมดในการประชุมครั้งนั้น ๆ (seminar proceedings) โดยองค์ประกอบสำคัญของบทความวิจัย ได้แก่ บทคัดย่อ บทนำ (ความสำคัญของปัญหา, วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐาน (ถ้ามี), ขอบเขตของการวิจัย, นิยามศัพท์, ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ) การตรวจเอกสาร วิธีการวิจัย ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง 4) บทคัดย่อ (abstract) คือ สาระสำคัญโดยสังเขปของงานวิจัยมีความยาวประมาณ 1-2 หน้าเท่านั้น จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจภาพรวมโดยย่อของงานวิจัย ซึ่งถ้าสนใจรายละเอียดจึงจะอ่านฉบับเต็ม มักจะปรากฏเป็นส่วนแรกของรายงานการวิจัยฉบับเต็ม รายงานฉบับย่อหรือบทความวิจัย โดยอาจจะมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีส่วนประกอบ ได้แก่ หัวข้องานวิจัย (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วิธีการวิจัย ผลการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย คำสำคัญ (คำเฉพาะต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประมาณ 3-5 คำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวิจัย เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บของห้องสมุดและการสืบค้นของผู้อ่าน)

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2544, หน้า 132-143) ได้อธิบายถึงรูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยว่ามี 3 รูปแบบ คือ 1) การเขียนรายงานการวิจัย 1 หน้า เป็นการเขียนรายงานวิจัยที่ไม่มีรูปแบบแน่นอนและตายตัว เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่าครูใช้วิธีการดำเนินการในเรื่องนั้นอย่างไร ลักษณะเป็นความเรียงความยาวไม่เกิน 1 หน้า ครอบคลุม 5 หัวข้อ ได้แก่ สำนวนและวิเคราะห์ปัญหา กำหนดวิธีการ พัฒนาการหรือนวัตกรรม นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ และสรุปผล

2) การเขียนรายงานการวิจัยไม่เกิน 10 หน้า เขียนเป็นลักษณะความเรียงต่อเนื่อง ได้แก่ บรรยายความสามารถของผู้เรียน นำเสนอลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ นำเสนอความสามารถของผู้เรียน เลือกระดับที่จะพัฒนาผู้เรียน ค้นหาวิธีการ/สื่อ/นวัตกรรมที่คาดว่าจะได้ผลดี ทำแผนการสอน/คู่มือการสอน/สื่อ/อุปกรณ์การสอน สอนโดยเน้นทักษะกระบวนการตามแผนการสอนหรือคู่มือการสอน ประมวลผลการพัฒนาผู้เรียน และข้อเสนอในการทำวิจัย

3) การเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เป็นการเขียนรายงานเหมือนปริญญานิพนธ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 55-68) กล่าวว่า การเขียนรายงานการวิจัยให้เป็นที่ยอมรับต้องคำนึงถึงปัญหาที่นำมาวิจัยต้องมีความชัดเจน ชื่อเรื่องต้องกะทัดรัดและชัดเจน วัตถุประสงค์มีความชัดเจน วิธีการวิจัย มีความถูกต้อง และการเขียนรายงานสื่อความหมายมีความชัดเจนและสอดคล้อง

สำราญ กำจัดภัย (2548, หน้า 17-22) กล่าวว่า การจัดทำรายงานการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ครูผู้วิจัยต้องเรียบเรียง ลำดับ ขั้นตอน และแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการ การพัฒนา การแก้ปัญหา และผลที่เกิดขึ้น

เบญจวรรณ รอดแก้ว (2550, หน้า 167-200) กล่าวว่า 1) การเขียนรายงานแบบไม่เป็นทางการ เป็นการเขียนรายงานวิจัยแบบง่าย แต่มีสาระครบถ้วน เพื่อตอบคำถามหลัก 3 ประเด็น คือ มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียน, กระบวนการแก้ไข ปัญหาผู้วิจัยทำอย่างไรบ้าง และการแก้ปัญหานั้นได้ผลเป็นอย่างไร การเขียนไม่จำเป็นต้องมีหัวข้อกำกับ ใช้เพียงการย่อหน้าเพื่อตอบคำถามในแต่ละประเด็นให้ครบถ้วน ผู้วิจัยเขียนเชิงพรรณนา โดยการเขียนเล่าเรื่องให้เห็นภาพของการทำงานวิจัย อาจมีหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลผลการศึกษาประกอบ เพื่อยืนยันข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยให้ชัดเจนน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น อาจมีความยาวเพียง 1-3 หน้า เรียกว่า “งานวิจัยหน้าเดียว” 2) การเขียนรายงานแบบกึ่งทางการเป็นการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน ที่มีรูปแบบเป็นทางการมากขึ้น โดยการจัดลำดับเนื้อหา และนำเสนอแยกเป็นหัวข้อ ๆ ตามลักษณะของการนำเสนอผลงานวิจัยเรียงตามลำดับหัวข้อคล้ายรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์แต่ยังไม่แยกเป็นบท ๆ อย่างเป็นทางการ หัวข้อรายงานวิจัย ประกอบด้วย ปัญหาและความสำคัญของปัญหาหรืออาจจะเพิ่มหัวข้อสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมของปัญหาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยที่แสดงขั้นตอนของการพัฒนาหรือแก้ปัญหา สรุปผล

การวิจัย ผลการพัฒนาหรือข้อค้นพบต่าง ๆ อาจจะมีหัวข้ออื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้เห็นรายละเอียดของการทำงานวิจัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น 3) การเขียนรายงานแบบเป็นทางการ เป็นการเขียนรายงานวิจัยที่พยายามจัดรูปและเป็นการเขียนรายงานวิจัยทางการศึกษา ฉบับสมบูรณ์ หรือวิทยานิพนธ์ที่มี 5 บท ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิจัย และบทที่ 5 สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ

พิชิต ฤทธิจรรยา (2553, หน้า 93-97) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครูที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การดำเนินการวิจัย จึงควรดำเนินการให้สอดคล้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น ในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน จึงไม่ควรทำความเข้าใจให้กับครูหรือกระทบต่อภาระงานสอน ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของครู รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนจึงควรเป็นรูปแบบที่ง่าย สะดวกต่อการดำเนินงานของครู เนื่องจากครูมีระดับความสามารถ ความสนใจ จุดมุ่งหมาย และความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน จึงควรมีรูปแบบที่ยืดหยุ่น หลากหลาย เพื่อให้ครูสามารถเลือกใช้ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง รูปแบบการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ไม่เน้นวิชาการ รูปแบบกึ่งวิชาการ และรูปแบบเชิงวิชาการ

สุวิมล ว่องวานิช (2553, หน้า 93-97) กล่าวว่า รูปแบบการนำเสนอรายงานผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถจัดทำได้ 2 แบบ คือ 1) แบบเป็นทางการ จะเป็นรูปแบบตายตัว ประกอบด้วย (1) บทนำ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญ คำถามในการวิจัย กรอบความคิด วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย นิยามคำศัพท์ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (2) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (3) วิธีการดำเนินการวิจัย ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล (4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (5) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายและข้อเสนอแนะ (6) บรรณานุกรม (7) ภาคผนวก และ 2) แบบไม่เป็นทางการ ไม่มีโครงสร้างการนำเสนอ ไม่ตายตัว แต่ต้องมีสาระครบถ้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่ศึกษาและสิ่งที่ค้นพบ

สมโภชน์ อเนกสุข (2555, หน้า 151-153) กล่าวว่า การเขียนรายงานผลการวิจัยเป็นการนำเสนอผลการวิจัยเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจได้รับทราบอย่างเป็นทางการ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ความเป็นมา คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์

การวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ตัวแปร วิธีการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ บรรณานุกรมและภาคผนวก สำหรับแบบไม่เป็นทางการเป็นการเขียนรายงานวิจัยเพียง 1-2 หน้า

สรุปได้ว่า กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ขั้นตอนหรือวิธีการ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 1) การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา 2) การวางแผน การแก้ปัญหา 3) การเขียนเค้าโครงร่างการวิจัย 4) การดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน และ 5) การเขียนรายงานการวิจัย

5. ความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 46) กล่าวว่า ครูที่ทำวิจัยสามารถเรียกตนเองว่าครูนักวิจัย วิจัยที่ทำนั้นเป็นผลงานวิจัยของครู ส่วนใหญ่งานวิจัยของครูจะอิงประสบการณ์ของครูมากกว่าทฤษฎีจึงทำให้เป็นจุดอ่อนในการทำวิจัย แต่ถ้าหากนำงานวิจัยมาถกอภิปราย ให้ครูแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน สะท้อนบทเรียน และนำมาปรับปรุงแก้ไข ทำซ้ำ เพื่อให้งานวิจัยของครู มีคุณภาพมากขึ้น ความสามารถของครู หมายถึง การแสดงหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำนั้นจะเป็นการกระทำทางกาย จิตใจ รวมถึงการฝึกอบรม ครูต้องมีความสามารถทั่วไปและความสามารถพิเศษ ครูต้องทราบถึงการเปลี่ยนแปลงใหม่และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อช่วยปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ครูต้องเข้าใจบทบาทความเป็นครูที่ควรจะมีความสามารถด้านจิตวิทยา การเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนอย่างชัดเจน การวิเคราะห์เนื้อหาหรือปัญหาของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมหรือสื่อมาช่วยสอน การจัดทำแผนการสอน และการประเมินการเรียนการสอน

สุวิมล ว่องวานิช (2548, หน้า 22-48 อ้างถึงใน สุพัตรา บุญเมือง, 2557, หน้า 31-32) กล่าวว่า ผู้วิจัยควรมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ มีความรู้ด้านการวิเคราะห์ปัญหา ความรู้ในการวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียน ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ด้านสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงานผลการวิจัย

ศิริพร เจริญสุข (2553, หน้า 38) กล่าวว่า ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูต้องมีความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนวิจัยในชั้นเรียน นวัตกรรม เครื่องมือที่ใช้วัด การใช้คอมพิวเตอร์และการเขียนรายงานผลการวิจัย ครูควรมีความรู้พื้นฐานในการทำวิจัย สามารถนำความรู้ไปดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ ปัจจัยด้านทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทักษะ คือ ความชำนาญ ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จ ครูที่มีทักษะในการทำวิจัยจะเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะดำเนินการวิจัยได้ มีความสามารถในการวางแผน การวิจัย รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา สร้างเครื่องมือ ใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล มีความสามารถในการแปรผลข้อมูล รวมทั้งสามารถเขียนรายงานการทำวิจัยในชั้นเรียน

อัญชลี สันท์ลักษณ์ (2555, หน้า 26) กล่าวว่า นักวิจัยที่ดีต้องมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว ถูกต้อง มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล สรุปความคิดให้เป็นข้อยุติ และนำไปใช้อ้างอิงได้อย่างกว้างขวาง มีความรู้ในการตรวจสอบ วิพากษ์วิจารณ์ และคาดคะเนได้ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

สุพัตรา บุญเมือง (2557, หน้า 30) ให้ความหมายของความรู้ ว่า การสั่งสมความรู้โดยการศึกษาค้นคว้าจากการอ่าน การฟัง การคิด และการปฏิบัติจริงจนเกิดทักษะประสบการณ์ในสิ่งนั้น

สรุปได้ว่า ความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ องค์ความรู้เบื้องต้น ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญของผู้วิจัยที่สามารถนำไปดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยอาศัยกระบวนการหรือขั้นตอนตามระเบียบวิธีวิจัยในการสำรวจหรือวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน การสร้างเครื่องมือที่ใช้วัด สถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้คอมพิวเตอร์ และการเขียนรายงานการทำวิจัยในชั้นเรียน

6. เจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

เบญจวรรณ หอมจันทร์ (2549, หน้า 9-12) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นได้ผ่านการเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ ในสิ่งนั้น ๆ มากอน ส่งผลให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ในทิศทางที่สนับสนุนหรือคัดค้าน ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ องค์ประกอบของเจตคตินั้น ประกอบด้วย

ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรม โดยผ่านกระบวนการคิดของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรามากมาย แสดงออกโดยการยอมรับหรือปฏิเสธ ในการแสดงออกของลักษณะของเจตคติแต่ละบุคคลนั้นเป็นไปตามสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

ประพันธ์ ชลกาญจน์ (2550, หน้า 12) กล่าวว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อาจจะมีต่อบุคคล เหตุการณ์ สถานการณ์ ซึ่งเกิดจากการสะสมประสบการณ์ การเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้า เจตคติ อาจแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เจตคติทางบวกหรือความรู้สึกในทางที่ดี มีความชอบ ความพึงพอใจ เห็นด้วย เจตคติทางลบหรือความรู้สึกในทางที่ไม่ดี ไม่ชอบ ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย มีความขัดข้องใจและขัดแย้ง เจตคติแบบกลาง ๆ หรือความรู้สึกที่เป็นกลาง ๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด

อภิญา นนทะภา (2551, หน้า 22) กล่าวว่า เจตคติ คือ ท่าทีหรือความรู้สึก ความชอบ เหนย ๆ หรือไม่ชอบ ของบุคคลต่อสิ่งใดซึ่งกำหนดให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกด้านบวก ด้านลบ หรือเหนย ๆ เจตคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้

ธันรฎุพจน์ ไชยพรรค (2555, หน้า 211) จากผลการวิจัย พบว่า เจตคติต่อการวิจัยเป็นการประเมินอารมณ์ความรู้สึกต่อการทำวิจัย ความเชื่อต่อผลการทำวิจัยและการประเมินคุณค่าของผลงานวิจัย โดยประเมินความคิดเห็นด้านความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำวิจัยในด้านความรู้พื้นฐานทางการวิจัย ความจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นภารกิจที่ต้องทำควบคู่กับการสอน เป็นสิ่งท้าทายความสามารถ และการทำวิจัยไม่ยากเกินความสามารถ เป็นการประเมินความเชื่อของบุคคลต่อผลการวิจัย เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือว่าสามารถแก้ปัญหาได้ตรงเป้าหมาย สร้างองค์ความรู้ใหม่ ส่งเสริมความก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา เป็นการพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงการเรียนการสอน ค้นพบเทคนิควิธีการที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดการทำงานที่เป็นระบบและพัฒนาความสามารถของผู้วิจัย

สันคณีย์ อ้วนล้ำ (2556, หน้า 14) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความรู้สึก ความรัก ความคิดเห็นของบุคคล ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งตามความรู้สึกด้วยความพอใจหรือไม่พอใจ และจากผลการวิจัยผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้ผู้สอนรู้จักใช้ข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ

การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นเทคนิคการสอนแบบหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนา
การเรียนการสอน เป็นกระบวนการสืบเสาะค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาของผู้เรียน เป็นการช่วย
 พัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

สรุปได้ว่า เจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ความรู้สึก ความคิดเห็น
 ความเข้าใจ ความเชื่อ ประสบการณ์ ทั้งด้านบวก ด้านลบ หรือความเฉยของผู้ทำวิจัยที่มี
 ต่อกระบวนการ วิธีการหรือขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน

บริบทด้านการศึกษาระดับจังหวัดสกลนคร

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร (2561, หน้า 65–79) กล่าวถึง บริบททั่วไป
 และบริบทด้านการศึกษาของจังหวัดสกลนคร ไว้ดังนี้

1. ที่ตั้งและเขตการปกครอง

จังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
 เป็นที่ราบสูงล้อมรอบด้วยภูเขาและป่าไม้ เส้นรุ้งที่ 16 องศา 45 ลิปดา ถึง 18 องศา
 15 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 103 องศา 15 ลิปดาถึง 104 องศา 30 ลิปดาตะวันออก
 มีขนาดพื้นที่ประมาณ 9,608.76 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 6,003,602 ไร่ ตั้งอยู่
 เหนือระดับน้ำทะเล 172 เมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 647 กิโลเมตรทางรถยนต์
 ห่างจากสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 จังหวัดมุกดาหาร ประมาณ 120 กิโลเมตร และ
 สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3 จังหวัดนครพนม ประมาณ 90 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเขตแดน
 ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดสกลนคร มีอาณาเขต
 ติดต่อกับเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ จรดอำเภอเฝ้าไร่ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดหนองคาย,
 อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ, อำเภอนาทม อำเภอสว่างนครพนม จังหวัด
 นครพนม

ทิศตะวันออก จรดอำเภอนาหว้า อำเภอโพนสวรรค์ อำเภอนาแก
 อำเภอวังยาง อำเภอปลาปาก อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

ทิศใต้ จรดอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร, อำเภอนาคู อำเภอ
 เขาวงอำเภอสมเด็จ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์, อำเภอวังสามหมอ อำเภอกุมภวาปี
 จังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันตก จรดอำเภอไชยวาน อำเภอหนองหาน อำเภอทุ่งฝน

อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

2. การปกครอง

จังหวัดสกลนครแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 125 ตำบล 1,520 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลตำบล 65 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 74 แห่ง

3. ข้อมูลพื้นฐานหน่วยงาน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2560 ข้อ 11 เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมายและให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทและทุกสังกัดในจังหวัดสกลนคร จำนวน 755 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 660 แห่ง
 - 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 175 โรงเรียน
 - 1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 258 โรงเรียน
 - 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 182 โรงเรียน
 - 1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 45 โรงเรียน
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 49 แห่ง
3. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 3 แห่ง
4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 25 แห่ง
5. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวน 18 แห่ง
6. สำนักบริหารการศึกษาด้านพิเศษ จำนวน 1 แห่ง

7. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 6 แห่ง
8. สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น จำนวน 10 แห่ง
9. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 1 แห่ง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ถนนศูนย์ราชการ
ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47000

4. จำนวนครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2561

ตาราง 3 จำนวนครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามสังกัด

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน		จำนวน
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	1,720
2	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2	2,299
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3	1,388
4	สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 23	1,771
รวมทั้งหมด		7,178

5. แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสกลนคร

วิสัยทัศน์

“สกลนครเป็นจังหวัดที่มีคุณภาพการศึกษา พัฒนาทรัพยากรมนุษย์
สู่ท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน”

พันธกิจ

1. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน
สู่ระดับชาติและสากล
2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้อง
กับความต้องการของชาติเพื่อรองรับสู่สากล
3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงพัฒนาท้องถิ่น
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่งเสริม สนับสนุนการทำงานแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วมของ
ทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

1. นักเรียน นักศึกษา มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานสากล
2. ประชาชน มีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. องค์กร และหน่วยงานทางการศึกษา มีระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่มาตรฐานสากล
4. องค์กรเอกชน ประชาชน และครอบครัว มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์

1. การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ
2. การพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การวัดผล และการศึกษาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา
4. ผลิตและพัฒนากำลังคนรวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ
5. สร้างโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต
6. พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
7. สกลนครเมืองแห่งการพัฒนาการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
8. สกลนครเมืองแห่งการพัฒนาการเกษตร พืชสมุนไพร เกษตรปลอดภัย การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว
9. สกลนครเมืองแห่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการแข่งขัน

จากบริบททั่วไปและบริบทด้านการศึกษาระดับจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษามีส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากำลังคนของจังหวัดสกลนคร ให้มีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพกำลังคนนั้นเริ่มจากการพัฒนาการศึกษา กระบวนการ การเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ครูผู้สอนมีสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยหรือเครื่องมือที่สามารถ แก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนหรือพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี ซึ่งการที่ครูผู้สอนต้องทำ หน้าที่เป็นผู้วิจัยในชั้นเรียน สังเกต บันทึกพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

1.1 นโยบายการบริหารที่นำไปสู่การปฏิบัติ

ปราชญา รัตพลที (2558, หน้า 195–201) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านสันติสุข อำเภอแม่จัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการทำวิจัยด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเฉพาะครูประจำชั้น ครูทุกคนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และการสอนของตนเอง มีการทำการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้ทั้งเต็มรูปแบบและวิจัยหน้าเดียว 2) สภาพการส่งเสริมโรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนรายปีและมีการกำหนดครูพี่เลี้ยงให้บุคลากร ให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้และประสบการณ์ ในการทำวิจัยในชั้นเรียน จัดหาอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ กระดาษอัดสำเนา 3) ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนตามทฤษฎีปัจจัยคู่ของ Herzberg ด้านปัจจัยจูงใจ 5 ด้าน ประเด็นที่เห็นว่าเป็นระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานมาก คือ ด้านนโยบายบริหารขององค์กร และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 4) แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายด้านการวิจัยที่ชัดเจน มีการพัฒนางานวิจัยโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาให้การอบรม ส่งเสริมให้ครูทำผลงานประกวดในระดับต่าง ๆ และนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานด้านการวิจัยในโรงเรียน เป็นระยะ

ราตรี สอนดี (2559, หน้า 135-138) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านผู้บริหารโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ มีการวางแผนการทำงาน มีการตั้งเป้าหมายร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในสถานศึกษามุ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ให้ทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผล ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ เป้าหมายของงานอยู่ที่คุณภาพมากกว่าปริมาณ 2) ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านทรัพยากรโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ มีการกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรแต่ละประเภท เพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน และจัดวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่และเทคโนโลยี มีความพร้อมในการดำเนินงานด้านวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ มีการจกสรรงบประมาณในการดำเนินงานวิชาการอย่างเพียงพอ 3) ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านบุคลากรโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานด้านวิชาการ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของงานวิชาการ และมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านวิชาการและรับผิดชอบงานอย่างเต็มความสามารถ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนได้รับการแจ้งข้อมูลทางด้านวิชาการอย่างทั่วถึง 4) ประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีการวิเคราะห์วิจัย การบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ และมีการส่งเสริมพัฒนางานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 การบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยี

อัญชลี สันท์ลักษณ์ (2555, หน้า 89-90) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ แรงจูงใจในการวิจัยในชั้นเรียนและทักษะในการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ และงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสิทธิภาพในการพยากรณ์ของสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ คุณสมบัติของผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และบุคลากร

ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพัตรา บุญเมือง (2557, หน้า 75-76) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี มีระดับความคิดเห็นการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ แรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ความรู้การทำวิจัยในชั้นเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน ทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน งบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทักษะคิดในการทำวิจัยในชั้นเรียน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการทำวิจัยในชั้นเรียน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความรู้การทำวิจัยในชั้นเรียน ทักษะคิดการทำวิจัยในชั้นเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน วัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ แรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.3 บุคลากรและการพัฒนาบุคลากร

จักรกฤษณ์ อุปพันธ์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านแคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สรุปผลการวิจัยว่า การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กลยุทธ์ คือ การอบรม

เชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบ Coaching Technique สามารถนำไปเป็นแนวทางในพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนใดเป็นอย่างดี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ส่งผลดีต่อคุณภาพของนักเรียนและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพและสร้างความมั่นใจให้กับครูในการดำเนินงานเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน และยังเป็นขอเสนอแนะสำหรับผู้บริหารหน่วยงานและบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อไป

ขวัญตา จันทโรจน์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในศูนย์ชายแดนโป่งน้ำร้อนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนจำแนกตามระดับชั้นที่สอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันต่ำ ยกเว้นด้านการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาและด้านการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันต่ำ ยกเว้นด้านการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรมและด้านการสรุปผลไม่แตกต่างกัน 4) แนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ควรให้ความรู้กับครูโดยวิธีการต่าง ๆ จัดประชุมสัมมนา เชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความชำนาญ จัดตั้งเครือข่ายการวิจัย ศึกษาจากเอกสารเพื่อเป็นแนวทางและต้องมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

พินยา ปราณี (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนบ้านนาคอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ ครูไม่เข้าใจขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนแต่ไม่มีการเขียนรายงานที่เป็นรูปแบบ ส่วนใหญ่เป็นการเขียนรายงานแบบไม่เป็นทางการ 2) ปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวิจัยในชั้นเรียน ขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือหรือพัฒนานวัตกรรม ครูขาดทักษะและประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน เวลาที่ใช้ในการวิจัยมีน้อย ครูมีภาระงานมากและงบประมาณในการสนับสนุนการวิจัยมีไม่เพียงพอ 3) ครูมีความต้องการในการพัฒนา

โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียน 5 บท มีการกระตุ้นให้ครูทุกคนปรับปรุงการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน กำหนดนโยบายในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

วัลย์รัตน์ สุวรรณชัยรบ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนบ้านอุนตง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ครูส่วนใหญ่ทำรายงานการวิจัยในชั้นเรียนไม่เป็นทางการ ไม่เข้าใจขั้นตอนการเขียนรายงานวิจัยในชั้นเรียนและไม่มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยอย่างกว้างขวาง 2) ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนมี 2 แนวทาง คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน 4) ผลจากการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมและจากการตรวจผลงานวิจัยในชั้นเรียน สามารถทำรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการได้เป็นอย่างดี

1.4 การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

สุพัฒตรา สวัสดิ์พานิชย์ (2552, หน้า 102-105) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน 3) ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน และ 5) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ 1) ปัญหาด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน คือ การให้การส่งเสริมสนับสนุนครูไม่ประสบความสำเร็จในการทำวิจัย แนวทางแก้ปัญหา คือ สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับ

วิจัยและส่งเสริมเข้ารับการอบรมทำวิจัย 5 บท 2) ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำคัญของงานวิจัยในชั้นเรียน คือ ครูไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนและผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนทุกชั้นทุกระดับน้อยเกินไป แนวทางแก้ปัญหา คือ ควรสนับสนุนให้ครูทุกคนศึกษานักเรียนที่รับผิดชอบว่ามีปัญหาในเรื่องใดแล้วนำปัญหามาทำการวิจัยในชั้นเรียนและผู้บริหารให้ครูเข้ารับการอบรม กระตุ้นให้ครูสนใจทำวิจัยในโรงเรียน นำมาปฏิบัติในการเรียน 3) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน คือ สนับสนุนแต่ไม่อำนวยความสะดวก ในการไปติดต่อประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ แนวทางแก้ปัญหา คือ กระตุ้นให้กำลังใจกับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนได้พัฒนางานได้ดียิ่งขึ้น และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาจนได้แนวทางที่จะนำไปสู่วิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ไม่ยอมรับนับถือความสามารถครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนและขาดการยกย่องชมเชยครูที่ทำการวิจัย แนวทางแก้ปัญหา คือ ให้การยอมรับและส่งเสริมครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น และการยกย่องชมเชยครูที่ทำการวิจัยในที่ประชุม 5) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ให้การสนับสนุนความก้าวหน้าของครูผู้ทำการวิจัย แนวทางแก้ปัญหา คือ ให้ครูที่ทำวิจัยเสนอแนะในที่ประชุมและให้ดูความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้รับการวิจัย

รตินันท์ บุคตา (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตชุมแพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณสมบัติของผู้วิจัยในชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านทักษะในการวิจัยในชั้นเรียนตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ 2) ปัญหาที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ และด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนตามลำดับ และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านคุณสมบัติของผู้วิจัยในชั้นเรียน 3) แนวทางพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

ควรมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้คำปรึกษาในประเด็นปัญหาที่เกิดความสงสัยในขณะทำการวิจัย ครูผู้วิจัยต้องวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบและสามารถแก้ไขปัญหาใหม่ที่อาจเกิดขึ้น ขณะทำการวิจัยได้ หน่วยงานต้นสังกัดควรตั้งงบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ให้กับคณะครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียน ควรมีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ดูแล ในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควร สร้างเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัยเพื่อใช้ในการสืบค้นและใช้เป็นแหล่งคนควาข้อมูล

ปริญญ์ ทิพากร (2560, หน้า 769-782) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริม การวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ด้านที่มี การปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัย 2) ปัญหา การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้งภาพรวมและรายด้าน ด้านที่มี ปัญหามากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัย คือ ด้านการให้ ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน และ 3) แนวทางในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการวิจัย ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการวิจัย ควรมีการจัดหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุน การทำวิจัย ควรให้รางวัลและเกียรติบัตรแก่ครูที่มีผลงานทางการวิจัย ควรยกย่อง ชมเชย ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งในโรงเรียนและต่อสาธารณชน ควรให้ครูมีส่วนร่วมเสนอแนะนโยบาย ในการบริหารงานวิจัยในชั้นเรียน ควรแนะนำและให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ทางการวิจัย ควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติงานวิจัย ควรจัดระบบการบริหารที่สนับสนุนการวิจัย ควรพยายามให้คำแนะนำด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ควรส่งเสริมให้มีครูผู้นำด้านวิจัยเพื่อจูงใจ ให้ครูด้วยกัน

1.5 ความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน

นิรมล ทองตัน (2550, หน้า 114-115) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการทำ วิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนบ้านดงเมือง (ดงเมืองวิทยา) อำเภอกุมภวาปี จังหวัด

อุดรธานี 1) ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก แยกตามสาเหตุรายด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งค้นคว้า ด้านงบประมาณ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 2) ผลการพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ได้แก่ การจัดหาและรวบรวมตัวอย่างรายงานวิจัย บทความวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยใหม่และตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยร่วมกิจกรรม การให้ความรู้ในการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและแหล่งค้นคว้าข้อมูลอื่น แต่งตั้งครูแกนนำวิจัยในโรงเรียนเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำแก่ครู การตั้งงบประมาณสนับสนุนในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

3) ผลของการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า การใช้วิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพัฒนาขึ้นมีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนหลังการพัฒนาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ครูมีเจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับค่อนข้างดี สูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประกาศ นาวัลย์ (2550, บทความย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านโคกม่วงชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพ ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน, ครูให้ความสนใจปัญหาของนักเรียนไม่มากนัก, ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน, ครูไม่ได้รับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน, ผู้บริหารไม่นิเทศการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง, ครูไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา คือ ต้องการให้ครูทุกคน จัดทำวิจัยในชั้นเรียน, ครูต้องการให้ผู้บริหารส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน, ต้องการให้มีการนำครูเข้าศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการทำวิจัยในชั้นเรียน, ต้องการให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือในการเรียนการสอนและแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน, ต้องการให้ครูสนใจในปัญหาของนักเรียนให้มากขึ้น 3) แนวทางการพัฒนาวิจัยในชั้นเรียน คือ ครูต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้อาจารย์และนำปัญหาของนักเรียนมาทำวิจัยในชั้นเรียน, ครูทุกคนต้องดำเนินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน, โรงเรียนต้องส่งเสริม สนับสนุนครูให้เข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนและจัดหางบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู, ผู้บริหารต้องนิเทศการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

พรณภา ต้าวจใจ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนผลการวิจัย และขาดการให้คำปรึกษา ติดตาม ดูแลการทำวิจัยในชั้นเรียน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่มีงบประมาณและแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่มีตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียนสำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้าและไม่ได้นำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ให้โรงเรียนเป็นผู้กำหนดให้ครูส่งงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ชิ้น และจะต้องนำผลงานวิจัยนั้นไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนอย่างจริงจัง โดยมีการตรวจสอบจากฝ่ายวิชาการของโรงเรียน สร้างความตระหนักเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการอบรมให้กับครูในโรงเรียน และครูต้องศึกษาเอกสารเพิ่มเติม จัดให้มีการอบรมผู้บริหารเพื่อให้เห็นความสำคัญของการวิจัย โรงเรียนควรมีนโยบายกำหนดให้ครูทำวิจัยและนำผลการวิจัยในชั้นเรียนรายงานให้ฝ่ายวิชาการทราบ และมีการนิเทศติดตาม การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างเป็นระบบ จัดเวทียุทธศาสตร์งานวิจัยในโรงเรียนและมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานวิจัยในระดับเขตพื้นที่เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำวิจัย

จุฑามาศ พิษณุศุภกิจ (2554, บทคัดย่อ, หน้า 83-85) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนนิคมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า 1) ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) จำแนกตามประสบการณ์ ผู้ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 5-10 ปี มีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 5-10 ปี มีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้และด้านการสรุปผลแตกต่างกันระดับน้อย 3) จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันระดับมาก ยกเว้นด้านการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาคือแตกต่างกันระดับปานกลาง ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ได้แก่ กำหนดเป้าหมายที่ต้องการปรับปรุงพัฒนาอย่างชัดเจน วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อหาปัญหา

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์ปัญหาสำหรับนำมาทำวิจัยในชั้นเรียน และการสำรวจปัญหาการเรียนการสอน 2) ด้านการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา ได้แก่ การจัดทำชุดการสอน จัดทำนวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา การจัดทำบทเรียนสำเร็จรูป 3) ด้านการพัฒนาวิธีการแก้ปัญหา ได้แก่ ตรวจสอบหาคุณภาพนวัตกรรม หาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของนวัตกรรม การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก 4) ด้านการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการใช้นวัตกรรม 5) ด้านการสรุปผล ได้แก่ การเขียนรายงานผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย การสรุปผลการวิจัย

กฤษณา ถาบุตร (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม สังกัดสำนักงานมัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูขาดความรู้ความเข้าใจ ความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นทางการ ขาดความกระตือรือร้นจึงทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย 2) ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ได้แก่ ภาระงานมาก ไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำ ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 3) แนวทางการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามวงรอบที่ 1 มี 3 แนวทาง ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศภายใน และวงรอบที่ 2 มี 2 แนวทาง ได้แก่ การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศภายใน สำหรับผลการพัฒนาครู พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับน้อย แต่หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ส่วนการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของครูในวงรอบที่ 1 มีผู้ร่วมวิจัยผ่านการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ร่วมวิจัยต้องการพัฒนาในส่วนที่เป็นกรวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างเครื่องมือและการสรุปผล หลังจากมีการนิเทศภายในผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ครูมีความสามารถในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี

รัตติมา โสภาคะยัง (2556, หน้า 28-32) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา คักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยกอก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ ครูทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ไม่มีร่องรอยหลักฐานในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ครูขาดการพัฒนาศักยภาพในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนและการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน 2) ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูเคยผ่านการอบรมมาแล้วเป็นเวลานาน จึงขาดทักษะและความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ 3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนตามวงรอบที่ 1 ใช้แนวทางการพัฒนาโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน และวงรอบที่ 2 ใช้แนวทางการพัฒนาโดยการนิเทศแบบให้คำชี้แนะในขั้นตอนการสรุปผลและรายงานผล และการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน โดยมีผลการติดตามพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า เมื่อการดำเนินการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเสร็จสิ้นลง ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ร่วมวิจัยเกิดทักษะและมีความมั่นใจ สามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้องตามขั้นตอน และเขียนรายงานการวิจัยแบบเป็นทางการได้ ครูมีผลงานการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.6 เจตคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

อภิชาติ เลิศล้ำ (2550, หน้า 111-114) ได้ศึกษาเรื่องสภาพ ปัญหา และความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและเจตคติเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ เจตคติเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) ความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ความรู้ความเข้าใจ วิสัยทัศน์และเจตคติเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน 4) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันโดยรวม 2 ด้าน คือ ด้านปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนและด้านความต้องการการทำวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูยุคก่อนไม่ได้เน้นการทำวิจัยในชั้นเรียนและการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องใหม่ ขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน 5) ครูที่มีลักษณะการเปิดสอนแตกต่างกันมีสภาพ ปัญหาและ

ความต้องการในด้านความรู้ วิสัยทัศน์ และเจตคติการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมแตกต่างกัน เพราะครูในโรงเรียนประถมขยายโอกาสมีความกระตือรือร้นและโรงเรียนมีงบประมาณมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ครูโรงเรียนประถมศึกษาต้องสอนคนเดียวหลายชั้นเรียน จึงไม่มีเวลาที่จะฝึกทักษะการทำวิจัยในขณะเดียวกันโรงเรียนประถมมีปัญหาด้านงบประมาณตลอดจนความไม่เพียงพอของครูต่อจำนวนนักเรียน ชั้นเรียน ถึงแม้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดอบรมเพิ่มพูนทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูโรงเรียนประถมศึกษา แต่ครูโรงเรียนประถมศึกษาไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้ จึงทำให้ครูโรงเรียนประถมศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสมีสภาพ ปัญหา และความต้องการด้านปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านความต้องการการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Margilee Planton Hilson (2008, abstract) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนด้านวิทยาศาสตร์ โดยการวิจัยในครั้งนี้มีครูและนักเรียนเข้าร่วมโครงการวิจัยทั้งสิ้น 67 คน ใช้ระยะเวลาในการวิจัย 3 ปี ซึ่งโครงการวิจัยนี้มุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิธีการเรียนการสอนที่ดีที่สุดในการส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และเพื่อสร้างการรับรู้และเผยแพร่วิธีการสอนที่เป็นเลิศ ผลการวิจัย พบว่า ครูที่ใช้กระบวนการเรียนการสอนโดยทำการวิจัยในชั้นเรียนจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

Carmela Canlas Oracion (2014, abstract) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของครูโรงเรียนรัฐบาลในฟิลิปปินส์ โดยการวิจัยครั้งนี้ กล่าวถึง ภาวะผู้นำของครูในโรงเรียนรัฐบาล บทบาทผู้นำของครู การปฏิบัติงานของครู ได้ศึกษาภาวะผู้นำของครูในโรงเรียน 7 แห่ง ในประเทศฟิลิปปินส์ พบว่า ครูในโรงเรียนรัฐของฟิลิปปินส์ยังไม่สามารถนำภาวะผู้นำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ แต่ครูมีความกล้าที่จะแสดงออกและให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี ข้อเสนอแนะควรตระหนักถึงความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำของครู ในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และส่งเสริม สนับสนุนภาวะผู้นำของครูในการทำงาน

Petrus Pati (2014, pp. 67-89) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้และความสามารถของครูโรงเรียนต่างประเทศอินโดนีเซียเพื่อดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน: พื้นฐานสำหรับโครงการสร้างขีดความสามารถ ได้ศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งยึดหลักทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยศึกษาเกี่ยวกับความสามารถของครูในการจัดการเรียน

การสอนในชั้นเรียน มีครูจำนวน 94 คน ของโรงเรียนอินโดนีเซียในต่างประเทศ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ฟิลิปปินส์ เนเธอร์แลนด์ พม่า อียิปต์ รัสเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้และความสามารถในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครู ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างมาก รวมทั้งควรมุ่งเน้นการฝึกอบรมครูและการจัดสรรงบประมาณสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

Arastirma Makalesi (2015, abstract) ได้สำรวจการรับรู้ของนักศึกษาฝึกงานเกี่ยวกับบทบาทสมมุติในฐานะนักวิจัย และศึกษาผลกระทบของการวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยบริทริน่า สาธารณรัฐคอซอวอ ผลการวิจัย พบว่าครูมีการปรับปรุงการเรียนการสอนและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นว่าโรงเรียนแต่ละแห่งดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยมุ่งตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษา โรงเรียน และเป็นพัฒนาวิชาชีพของครูผู้สอน รวมทั้งเป็นการนำวิธีการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการเป็นผู้นำ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จและสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่นที่เป็นกลไกในการผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุนให้การดำเนินงานการทำวิจัยในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัย “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อผลสำเร็จของการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร” เพื่อนำผลการวิจัยและแนวทางการพัฒนามาใช้ในการกำหนดนโยบายหรือแผนงานในการขับเคลื่อนงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาของจังหวัดสกลนครต่อไป